

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Viering van het 65 jarig bestaan

Congres te Brugge. — 30 Juni en 1 Juli 1951

De viering van het 65-jarig bestaan van het Verbond der Belgische Advocaten te Brugge is een heuglijke gebeurtenis geworden. De bezielende leiding van de Voorzitter van het Verbond, Stafhouder Collignon, de uitstekende voorbereiding en de organisatie van dit congres door de Heer Stafhouder en de confraters der balie van Brugge en vooral de aanwezigheid van Zijne Koninklijke Hoogheid de Koninklijke Prins op de plechtige algemene vergadering in de Assisenzaal hebben van deze bijeenkomst te Brugge een onvergetelijke manifestatie gemaakt in het beroepsleven der balie.

Nog nooit is het voorgekomen dat een zo groot aantal advocaten deelnamen aan een congres van het Verbond. Uit alle hoeken van het land waren ze naar Brugge gekomen met al de stafhouders der balies van de verschillende steden en zeer belangrijke delegaties van confraters. Brugge had een feestelijke aanblik en een heerlijk zonnig weder verhoogde ten eerste de stemming.

's Morgens had er een zakelijke vergadering plaats, waarop redevoeringen werden uitgesproken door de Heer Ancot, stafhouder der balie van Brugge, om de congressisten welkom te heten en door de Voorzitter Mr. Collignon. Mr. Landrien bracht verslag uit over de financiële toestand, die uiterst gunstig mag genoemd worden en uiteindelijk bracht Mr. Thiebault, algemeen secretaris van het Verbond, verslag uit over de werkzaamheden van het voorbije jaar. Wij laten hieronder de tekst van dit zeer belangrijk verslag volgen.

* * *

De drie grote vraagstukken welke wij sedert verschillende jaren getracht hebben tot een oplossing te brengen en waarvan ik de nijpende dringendheid heb onderlijnd in mijn vorige verslagen tijdens de jaarlijkse samenkomsten te Luik, te Gent en te Charleroi, zijn thans ofwel opgelost, ofwel op het punt opgelost te worden : ik bedoel de fiscale kwestie, het vraagstuk van het pensioen en datgene van de zaakwaarnemers.

De fiscale kwestie.

Na een strijd, die met een ongemene energie gevoerd is geworden door de zeer betreurde Stafhouder Chomé, hebben wij eindelijk de fiscale gelijkheid bekomen. Zij is vastgelegd in de wet van 8 Maart 1951. Sommigen zullen misschien zeggen, en voorzeker niet zonder reden, dat het een Pyrrhus-overwinning uitmaakt, daar wij geen vermindering bekomen van onze fiscale lasten. De gelijkheid wordt bekomen door een verhoging van de aanslag der andere belastingplichtigen en niet door middel van een vermindering van onze aanslag.

Maar de gelijkheid is uiteindelijk toch tot stand gekomen en met haar heeft een einde genomen het stelsel dat gesteund was op het vermoeden van bedrog en dat voor gevolg had de bedrieger te belonen en de eerlijke belastingplichtige te straffen.

Het beroepsgeheim wordt insgelijks gewaarborgd en de verplichting van het houden van een dagboek wordt gecompenseerd door het in aanmerking nemen van een ganse reeks uitgaven die wij over het algemeen tot nog toe verwaarloosd hadden van onze belastbare inkomsten af te trekken.

Ten slotte is het niet uitgesloten dat wij zouden komen tot het systeem van het fiscaal forfait, dat voorzeker onbetwistbare voordelen zou bieden.

Het pensioen.

Het voorstel, dat de voorkeur had van Mr. Gheude, die het reeds had voorgesteld op het einde der vorige eeuw — *festina lente!* — heeft eindelijk zijn verwezenlijking gevonden. Op 17 Maart 1951 is opgericht geworden de « Voorzieningskas der advocaten ».

Wij begroeten hier de bekroning van de krachtinspanningen die zich onze confraters Mrs Tienrien en Van Roye getroost hebben en die thans nog voortgaan bij de bevoegde instanties alle nodige stappen aan te wenden ten einde het aangenomen beginsel in werking te kunnen stellen. Laat ons hopen dat de vereiste

besluiten, die nodig zijn om het pleitrecht en de pleitzegel in te voeren, spoedig zouden kunnen verschijnen.

De zaakwaarneming.

U kent het wetsvoorstel dat uitgewerkt is geworden door de Commissie die samengesteld werd ingevolge de beslissing der algemene vergadering te Luik in 1948. Dit voorstel is besproken en gewijzigd geworden door de algemene vergadering, gehouden te Brussel op 10 December 1949. De Commissie heeft zich echter terug aan het werk gesteld, ten einde aan het voorstel zekere wijzigingen toe te brengen, die onontbeerlijk schenen tengevolge van de reacties die de publicatie van het voorstel had teweeggebracht.

De definitieve tekst is overhandigd geworden aan de heer Minister van Justitie door een afvaardiging van het Verbond, die de eer had door hem ontvangen te worden op 10 November 1950.

Wij zijn zo gelukkig te kunnen mededelen dat de heer Minister van Justitie een levendige belangstelling aan de dag legde voor deze aangelegenheid en dat hij de wens koestert volledige voldoening te kunnen geven aan de rechtmatige eisen van de balie.

De volledige tekst wordt thans uitgewerkt. Deze tekst is op brede wijze door ons voorstel geïnspireerd. Het ministerieel voorstel is goedgekeurd geworden in Ministerraad en is onderworpen aan het onderzoek van de Raad van State. Wij verwachten dat het voorstel goedgekeurd zal worden door het Parlement en onze confraters, Volksvertegenwoordigers en Senatoren, zullen zich wel willen herinneren dat zij nog deel uitmaken van de balie, ten einde te bekomen dat de tegenstrevers van dit wetsontwerp er niet zouden in gelukken door allerlei subtile amendementen de waarde ervan teniet te doen. Wat dient bereikt te worden, zoals zeer juist verklaard werd door de heer Poncelet, onder-voorzitter der Rechtbank van Dinant, bij de opening van onze vergadering van 26 Mei 1.1., is de definitieve verwijdering van de zaakwaarnemers uit het pretorium. Het monopool van het pleidooi dient ons verzekerd te worden, zowel als het monopool van de consultatie en van de conciliatie.

* * *

U zoudt, waarde Confraters, U tevreden kunnen verklaren over deze bilan.

Dit zou echter een miskenning zijn van het dynamisme van onze geliefde voorzitter en van de enthousiaste activiteit der leden van ons bureau en van onze Confraters die, telkens in groter getal, aan het Verbond niet een platonische aansluiting, maar wel een effectieve samenwerking betuigen.

De opsomming van onze activiteit en van onze initiatieven zal u dadelijk aantonen dat onze werkzaamheden zich voortdurend uitbreiden. Wij leven trouwens in een tijd die vergt dat de balie zich voortdurend zou aanpassen aan de economische en sociale wijzigingen.

Sedert ons congres te Charleroi hebben wij vijf algemene vergaderingen gehouden :

te Antwerpen op 30 September 1950, te Namen op 28 October 1950, te Leuven op 10 Februari 1951, te Hasselt op 14 April 1951 en te Dinant op 26 Mei 1951.

Merkwaardige verslagen zijn er uitgebracht geworden : deze van Mrs Roland en Brasseur, pleidooien voor en tegen de specialisatie.

Mr Feye commenteerde te Namen de bepalingen

van de nieuwe fiscale wet en hun invloed op de uitoefening van ons beroep.

U hebt de samenvatting ontvangen van de verslagen van Mr Lagae; hierin wordt het essentiële van onze werkzaamheden uiteengezet. Dit verslag van Mr Lagae zal, naar wij hopen, het uitgangspunt zijn van een radicale en volstrekt onontbeerlijke evolutie van onze beroepsregelen, waarvan enkele zozeer verouderd zijn dat de schrijver van het onlangs verschenen boek « Plaidoyer pour l'avocat » heeft kunnen beweren dat de gebruiken, aan dewelke wij gehoorzamen, nog maar één enkel prestige in zich sluiten : datgene der hieroglyphen...

Onze uitstekende onder-voorzitter heeft terecht de klemtoon gelegd op de verscheidenheid van de beoordeling der beroepsregels en beroepsgebruiken door de verschillende Raden der Orde. De gedachte blijft ver ons op enige wijze de onafhankelijkheid van de Raden der Orde te willen aantasten. Het is nochtans nodig, wanneer men de toekomst van ons beroep wil waarborgen en het wil oriënteren naar gunstiger horizons, dat deze regelen en gebruiken zouden ge-unifieerd worden en dat onder andere vraagstukken het probleem van de inning der honoraria een oplossing zou bekomen, die van aard zou zijn de cliënten — en ze zijn menigvuldig — die werkelijk misbruik maken van de ridderlijke geest, die heerst in de balie en van onze fierheid om te « dienen », te ontmoedigen.

Deze tijden zijn voorbij. Mr Lagae zal de verdienste gehad hebben het vraagstuk te hebben gesteld met een klaarheid die geen uitwegen meer kan toelaten.

In de loop van onze vergaderingen hebben wij nog andere belangrijke mededelingen mogen vernemen. Zij hadden als onderwerp :

— de rol van de advocaat voor de administratieve rechtsmachten;

- de consultatie in de gevangenis;
- het probleem van de familievergoedingen;
- de hervorming van de universitaire studiën;
- de vergoeding aan de stagisten.

De enen waren geïnspireerd door misbruiken die ons waren aangewezen geworden en aan dewelke de administraties op ons verzoek een einde hebben gesteld. De anderen werden ingegeven door de rechtmatige bekommernis de uitoefening van het beroep van advocaat minder ondankbaar te maken voor de jongeren en voor de vaders van kroostrijke gezinnen.

Te Hasselt werden drie commissies samengesteld, in de lijn van de beraadslagingen van deze vergadering, waar de stem van de jongeren zich heeft kunnen doen horen met de openhartigheid en de spontaneïteit die van hen te verwachten was.

Mr Van Leynseele, oud-voorzitter van het Verbond, heeft aanvaard een project uit te werken tot hervorming van de universitaire studiën.

Mr René Philippart is gelast geworden een commissie bijeen te roepen ten einde de oplossing te bestuderen die zou dienen gebracht te worden aan het vraagstuk van de vergoeding der stagisten voor de plichten die hun worden opgelegd.

De commissie voor familiale vergoedingen, voorzeten door Mr Xavier Ryckmans, heeft reeds meerdere zittingen gehouden.

Een eerste werk is reeds verricht geworden, namelijk de vaststelling van de demographische toestand der balie. Dit heeft toegelaten te constateren dat er in de Belgische balie gemiddeld één kind beneden de 18 jaar per advocaat voorkomt.

Dit is weinig en het is veel !

Het probleem der middelen heeft zich aanstond opgedrongen aan de aandacht van de leden der commissie: de uitdeling van een bijkomende vergoeding van 1000 frank per kind zou een jaarlijkse uitgave noodzakelijk maken van 3.600.000 frank.

Het zal niet gemakkelijk zijn dit vraagstuk op te lossen, doch wij zouden er kunnen in slagen wanneer AL de confraters hun bedachtzaam individualisme wilden opgeven en wilden blij geven van een brede geest van werkelijke confraterniteit.

Moet ik u iets zeggen over de instelling van de prijs, die binnen enkele ogenblikken zal uitgedeeld worden en waardoor het beste werk zal worden bekroond gewijd aan de studie van het vraagstuk der vermindering van de rechtskosten en ter versnelling van de rechtspleging?

Moet ik u in herinnering brengen dat het Verbond vorig jaar belangrijke afvaardigingen heeft gezonden naar het congres van de International Bar Association, dat te Londen plaats had, naar datgene van de Union Internationale des Avocats, dat gehouden werd te Luxemburg, en naar de jaarlijkse vergadering van de Nederlandse Advocatenvereniging, die plaats had te Alkemade?

Ik zou de lijst van onze werkzaamheden nog kunnen uitbreiden en u mededelen dat het Verbond met belangstelling het voetbaltornooi van de balie heeft gevolgd...

Maar ik haast mij, mijn waarde Voorzitter, mij enkele ogenblikken persoonlijk tot U te richten in deze jubilerende vergadering.

U neemt plaats in de rij van deze grote voorzitters van het Verbond, na mannen als Guilery, Picard, Braun, Le Jeune, Beernaert, Theodore, zonder te vergeten Jules Destrée, Paul Janson, Henri Carton de Wiart, Leon Hennebicq, Henri Jaspar...

Guillery — Collignon.

Twee polen waaruit de bliksems flitsen van een gedachte die steeds wakker is en de onstuimigheid opbruist van een groot hart; twee polen die de reeds lange weg verlichten die het Verbond aflegde sedert 65 jaar. Zij stralen een toekomst tegemoet die waardig zal zijn van het verleden in de mate waarin uw voortdurende waarschuwingen zullen in acht genomen worden en door uw confraters zullen worden gevolgd.

Het is reeds sedert 15 jaar dat U van op de hoogte van onze presidentiële tribune de goede strijd strijdt, gelijk aan Mozes op de Sinaï, wiens grote stem dondert om aan de wereld van de balie aanmaningen toe te richten even belangrijk als dringend.

Mochten uw raadgevingen gevolgd worden!

U hebt nog onlangs, te Hasselt, in herinnering gebracht hoe moeilijk de uitoefening van het advocatenberoep wordt, vooral voor de jongeren. Het behoort niet dat ons beroep, tengevolge van een soort van ongezonde numerus clausus, een voorrecht zou worden dat zou toebehoren aan enkele gefortuneerde middens en dat het uit zijn schoot zou werpen elementen van werkelijke waarde, voortgesproten uit de werkende klas.

Wanneer wij niet al onze inspanningen er op richten aan ons beroep het krediet en de standing terug te bezorgen, die het verdient, om het toe te laten te beantwoorden aan de tegenwoordige economische en sociale noodzakelijkheden, om de niet aangepaste traditionele beroepsregels te verbreden, zullen wij een zware verantwoordelijkheid dragen tegenover de latere geslachten.

Wanneer het waar is, zoals Gustave Thibon het

geschreven heeft, dat alles wat verdient beleefd te worden, alles wat waar is, alles wat in deze wereld diep is, deel uitmaakt van wat Gabriël Marcel noemt « la catégorie du menacé », dan zullen wij de moed hebben ons beroep te verdedigen tegen de gevaren die het bedreigen en tegen de aanvallen waarvan het het voorwerp is.

In het tegenwoordig tijdsgewricht met zijn hypertrophie der administratie en zijn plagerige bureaucratie, behoort het dat wij ons niet zouden laten meeslepen in de draaikolk die verwekt wordt door de geweldige opgang van de technische beschaving. Laten wij een logenstraffing stellen tegenover de beweringen van degenen die, zoals René Boulé, zich afvragen of de balie nog in de schoot van de natie een van de geestelijke krachten vertegenwoordigt die het gebruikelijk geworden is te stellen tegenover de machten van het staal, van de dollar of van de « crème fraîche ».

Laten wij de ridders zijn van de zuivere gedachte van het soevereine recht, waarvan de heerschappij niet zal stilhouden noch aan de perken van een vereniging, noch aan de grenzen van een volk, noch aan de duur van een generatie.

Waarde confraters, wij zijn vergaderd te Brugge om de 65e verjaaring te herdenken van de stichting van het Verbond.

In deze prachtige Vlaamse stad, waarvan het glorierijk verleden straalt uit zijn monumenten en zijn kunstschaten. In deze stad, zo weelderig en zo sereen, die de bezoeker in vervoering brengt door de betovering van zijn vreedzame kanalen, door de viltten stilte van zijn Begijnhof of door de majestueuse hemelvlucht zijner torens.

Kon men een betere keus doen?

Onze vrienden die er verenigd waren in de maand Juni 1914, horen nog de schrille stem van Edmond Picard in schitterende verzen de weldaden huldigen van de confraternele vriendschap.

Het verleden sluit aldus aan bij het heden en tekent ons de weg naar de toekomst!

* * *

's Middags werden de confraters verwelkomd in de salons van het Provinciaal Hotel door de Heer Gouverneur d'Ydewalle, waarna een lunch plaats had in het Grand Hotel. Er heerste aldaar zeer spoedig een geanimeerde stemming en er werd slechts één enkele tafelspeech gehouden door Mr Paul Struye, voorzitter van de Senaat, om hulde te brengen aan de persoonlijkheid en de activiteit van de merkwaardige Voorzitter van het Verbond die Mr Collignon geweest is en die zo terecht voor een derde jaar tot voorzitter is herkozen geworden.

Na deze lunch had in de Assisenzaal van het Brugse gerechtshof de plechtige vergadering plaats die de Koninklijke Prins met zijn teegwoordigheid zou veren.

Het is voorzeker een van de prachtigste samenkomsten geweest die ooit in het leven der balie gekend zijn. In de oude Assisenzaal waren een buitengewoon groot aantal advocaten, allen in toga, samengekomen. Het aantal beschikbare plaatsen was verre van toereikend.

Zeer belangrijke afvaardigingen der vreemde balies in hun eigenaardige beroepskledij, waarvan vooral deze van de Italiaanse afgevaardigden, met de vele gouden versierselen op de toga, bijzonder werden opge-

merkt, gaven aan de vergadering een uitzonderlijk waardig en niet minder pittoresk karakter.

Bij zijn intrede in de zaal werd de Koninklijke Prins met geestdrift door al de aanwezigen begroet.

Na de gebruikelijke voorstellingen nam Zijne Koninklijke Hoogheid plaats op de voorzitterszetel, waarna Stafhouder Collignon zijn rede uitsprak, waarvan wij hierna de tekst afdrukken.

Na de Voorzitter Collignon sprak de Heer Stafhouder Ancot een rede uit om namens de Brugse balie de Koninklijke Prins te verwelkomen en hem hulde te brengen.

Nadien kwam Mr Lagae, onder-voorzitter van het Verbond, aan het woord om een korte doch voortreffelijke schets te geven van het leven van het Verbond der Belgische Advocaten gedurende zijn 65-jarig bestaan.

Eindelijk nam de Heer Minister van Justitie, L. Moyersoen, het woord om mede te delen met welke belangstelling de regering de werkzaamheden van het Verbond der Belgische Advocaten volgt.

Al deze spreekbeurten worden hieronder medege-deeld. Onze lezers zullen zich rekenschap geven van het hoogstaand karakter dezer uiteenzettingen, waarin op voortreffelijke wijze de hoge deugden van de advocatuur worden in het licht gesteld.

Wanneer de zitting geheven werd verliet de Koninklijke Prins met zijn gevolg de Assisenzaal onder stormachtige ovaties van al de aanwezigen.

Op de sierlijke binnenplaats van het Brugse gerechtshof werd er in het heerlijk zonneweer nog lang tussen de confraters en de vreemde afgevaardigden gepraat en iedereen gaf lucht aan zijn bijzondere tevredenheid over de schitterende vergadering die had plaats gehad.

Daarna genoten de vele deelnemers aan het congres van de feestelijkheden, die door de Brugse balie waren ingericht geworden: het beiaardconcert, de tentoonstelling van meesterwerken uit de Vlaamse en Italiaanse schilderschool, het somptueuse banket in de heerlijke gothische zaal van het Brugse stadhuis, waar een vuurwerk van speeches werd gehouden, en ten slotte de ontvangst door het gemeentebestuur in de hovingen van Gruuthuuse, waar het zangkoor « Cantores » optrad. Deze koorzang, van een zeldzame volmaaktheid, onder de aloude bomen, die met schijnwerpers feestelijk verlicht waren, verwekte bij al de aanwezigen een diepe indruk.

's Anderendaags namen de congressisten deel te Oostende aan een tocht op de zee en woonden zij de jaarlijkse plechtigheid van de zeewijding bij, waarna een hartelijke ontvangst ten stadhuize van Oostende door het College van Burgemeester en Schepenen dezer stad de feestelijkheden besloot.

Vergeeten wij niet te vermelden dat op het banket door de Heer Minister van Justitie aan Stafhouder Collignon, voorzitter van het Verbond, de hoge onderscheiding werd overhandigd van Officier in de Leopoldsorde, terwijl ook Mrs Landrien en Thiebauld in de nationale orde werden onderscheiden. Deze beloning is voor deze noeste werkers dubbel en dik verdiend.

Het congres van Brugge zal bij al de deelnemers een heerlijke herinnering nalaten en het zal niet weinig bijgedragen hebben tot het dichter aansnoeren van de vriendschapsbanden tussen al de confraters van het land.

R. V.

* * *

Rede van Stafhouder Collignon, Voorzitter van het Verbond der Belgische Advocaten

Monseigneur,
Mijnheer de Voorzitter van de Senaat,
Mijnheer de Minister van Justitie,
Heren Stafhouders,
Waarde Confraters,

Het Verbond der Belgische Advocaten drukt, door het orgaan van zijn Voorzitter, aan Zijne Koninklijke Hoogheid zijn diepe erkentelijkheid uit.

De tegenwoordigheid van de Koninklijke Prins te midden van onze confraters, zowel uit de verschillende vreemde landen als van het rijk, geeft aan deze vergadering een glorieus karakter dat onvergetelijk zal blijven in onze herinnering.

De welwillendheid waarvan de Dynastie blijk heeft gegeven ten opzichte van het Verbond, zowel in het verleden als heden ten dage, bevestigt eens te meer de prachtige traditie van onze Koningen zich te buigen over al de grote vraagstukken en het beste van hun toewijding voor te behouden aan de bescherming van onze grote organisaties.

Wanneer het Verbond der Belgische Advocaten een macht is kunnen worden en invloed heeft kunnen verkrijgen zowel op het beroepsleven als op het gerechtelijk leven van het land, is dit omdat het ten slotte, in een vrij volk, het geheel vertegenwoordigt van diegenen die, door de verdediging van het Recht, in alle omstandigheden de prerogatieven van het Recht hebben gehandhaafd.

Het getuigenis dat ons heden gegeven wordt van de belangstelling die de Koninklijke Prins wel wil betuigen voor onze toekomst is ons een les van hoog plichtbewustzijn, die Hem er toe gebracht heeft zich zonder beperking met hart en ziel te wijden aan al de klassen van de Belgische samenleving.

Zijn grondige hoedanigheden, tekenen van goedheid en van merkwaardige politieke wijsheid, hebben Hem reeds de liefde van Zijn onderdanen veroverd en de algemene eerbied van alle burgers van het Koninkrijk.

Heren Stafhouders, waarde Confraters,

Het Verbond wenst hier welkom te heten de uitzonderlijke afvaardiging van de vreemde balies.

Het zegt aan deze eminente confraters dat het bijzonder gevoelig is aan hunne aanwezigheid in deze oude Stad Brugge, symbool van zoveel gevechten voor de vrijheid en waarvan de straling doorheen de wereld nog heden ten dage het ideaal belicht van al de balies die U vertegenwoordigt.

Ik begroet de aanwezigheid van: de Heren Stafhouders Toulouse, Poignard, Ribet van de balie van Parijs; de Heer Voorzitter van het Verbond der Franse advocaten, de Heer Stafhouder Planty; mijn confraters Blum, Van Breukelen, Pels Rijcken, der Nederlandse balie; de Heer Stafhouder Losch, van Luxemburg; de Heer Stafhouder Guinand, afgevaardigde van het Verbond der Zwitserse Advocaten; de Heer Piero Calamandrei, Voorzitter van het Verbond der Italiaanse Advocaten; en de andere Italiaanse afgevaardigden Mrs Uras, Mosschella en Baseggio; Mr Goigoechea, stafhouder te Madrid; Mr Mata, Stafhouder te Valentia; mijn confraters de Leyva Y Andia, Miranda en Meneu, van de Spaanse balie; de Heer Stafhouder Philip Leemans van Göteborg en Mrs Bon-grem en Essen, der Zweedse balie.

Zulke belangrijke afvaardigingen tonen de opportuniteit aan van dergelijke samenkomsten, de noodzakelijkheid meer en meer en in confraternele geest dezelfde vraagstukken te onderzoeken die oprijzen in

alle landen, in het teken van onze wederzijdse genegenheid en in het licht van de grote beginselen die onze zielen hebben gesmeed en die vorm geven aan onze verzuchtingen.

Ik richt ook nog een dankbare groet aan de oudste leden van het Verbond der Advocaten, waarvan de tegenwoordigheid op deze dag hen moet toelaten zich rekenschap te geven van de afgelegde weg.

Monseigneur, Mijnheer de Voorzitter van de Senaat, Mijnheer de Minister, waarde Confraters,

Sedert de feesten van het vijftigjarig bestaan van het Verbond der Belgische Advocaten is er geen enkele verjaardag meer gevierd geworden. Het jaar 1941 zuchtte onder de Duitse bezetting. Het jaar 1946 vond het land in volle heropbouw.

Dit jaar heeft het Verbond zich ten zeerste beijverd om terug aan de traditie aan te knopen.

Deze 30^e Juni 1951 is voor ons de gelegenheid een roerende confrontatie te houden tussen twee voorbije tijdperken uit het schitterend verleden van een grote instelling, die het gelukte tot tweemaal toe de verschrikkelijke stormen te overleven die de wereld hebben geschud, alsmede zijn intrede in een nieuwe cyclus waar zoveel onbekende factoren ons beroep aangrijpen. Het is thans een tijd waarin de jagende evolutie voortschrijdt in een dusdanig snel tempo dat alle lessen van de geschiedenis worden vrijdeld.

Onze zo bereidwillige Onder-Voorzitter Mijnheer de Senator Lagae zal straks een beeld ophalen van het glorieus verleden waaraan, naar wij hopen, de toekomst op waardige wijze zal aansluiten.

Het is mij voorbehouden U de hoop uit te drukken van onze grote vereniging in verband met het geloof dat wij in ons dragen aan een lange periode van vrede; vrede die mogelijk is wanneer de vrije mensen de wil hebben deze vrede te bekomen, wanneer zij het geloof bewaren van de morele waarde en wanneer zij handelen in de lijn van het eeuwig beginsel der menselijke waardigheid.

En zulks aan de vooravond van een regering waarvan gans de natie de voorboden begroet met nieuwe geestdrift.

De geschiedenis der Belgische balie is onafscheidbaar van de geschiedenis van ons Vaderland.

Enkel superieure zielen zijn tot de balie gekomen en hebben er zich kunnen handhaven; enkel diegenen hebben er kunnen uitblinken waarvan de hoedanigheden, het talent en de burgerdeugd hen voorbestemde om de hoogste functies te bekleden en dikwijls om in het land de meest verheven rollen te bezetten.

Boven alle krachten, die noodzakelijk zijn aan het leven van de Staat, aan het welzijn van het land en aan de verstandhouding tussen de burgers, staat hoog verheven het Recht, onvergankelijk, overal aanwezig, noodzakelijk en heilzaam.

De waarde van een beschaving wordt gemeten aan de levenskracht van haar juridische instellingen.

Tussen deze maakt de Balie de allereerste kracht uit.

Levende school van het recht, seminarie waaruit zullen voortkomen al de magistraten, gevormd naar de lessen der Meesters, oriëntatiecentrum van alle disciplines en van alle onderricht, midden in hetwelk al de leden de eigenschappen bekomen die hun het gezag zullen verlenen, geeft de balie aan het land zijn meest beroemde kinderen, zijn staatslieden, zijn «grands commis» van het rijk, de meeste van zijn letterkundigen, de meest vooraanstaande universitair en de redenaars.

Dat ons Verbond tussen de zijnen dusdanige burgers

heeft mogen tellen stelt ons gerust voor de toekomst, waarvan de beproevingen, welke ze ook mogen wezen, niet zwaarder zullen kunnen zijn dan degenen die wij reeds gekend hebben.

Vanwaar komt dan deze kracht die ons zozeer aanmoedigt?

Wij vinden ze in de omstandigheid dat de hoedanigheden, die vereist zijn voor de balie, in ons midden zeer levendig zijn gebleven en dat het deugden zijn die natuurlijk voorkomen bij de bevolkingen van onze beide streken.

Vlamingen en Walen bezitten ze niet beiden de diep ingeprente zin der onafhankelijkheid?

Op 25 Augustus 1887, in deze goede stad Brugge die ons heden ontvangt met gans haar hart, heeft Leopold II bij de inhuldiging van het standbeeld der Gemeentenaren Breydel en de Coninck, in kortbondige termen deze nationale waarheid in herinnering gebracht: «Elke vrijheid wordt geboren en sterft af met de onafhankelijkheid. Dit is de les die geschreven staat op elke bladzijde van onze geschiedenis.»

Is er een gevoel waaraan de balies meer dan aan dit laatste gehecht zijn? Is dit gevoel ooit meer gehuldigd geworden dan onder het juk van de overweldiger?

Men zou werkelijk zeggen dat deze zin der vrijheid ten onzent zijn diepste uitdrukking vindt in het enthousiasme van onze confraters, van deze grote vurige harten waarvan de herinnering ons nog elke dag bestraalt, van deze grote voorgangers en tijdgenoten, die heten Lejeune, Picard, Graux, Janson, Jaspar, Albert Chomé, Henri Carton de Wiart en hoeveel anderen nog.

Onafhankelijkheid, vrijheid, enthousiasme, maar ook moed die de grootheid uitmaakt van het beroep; deze moed die voor gevolg had dat op zekere dagen de woorden uitgesproken door sommigen onder ons beslist hebben over hun vrijheid en over hun leven.

Deze woorden, deze eenvoudige woorden, wanneer ze moeten gezegd worden, spreken de advocaten uit om hun plicht te doen.

De geschiedenis der balies schakelt zich in in de Geschiedenis zelf. Volkomen terecht zouden onze grote balies van Frankrijk de geschiedenis kunnen schrijven van de moed en wij kennen er grote voorbeelden van: de processen van Lodewijk XVI, van Marie-Antoinette, van de Girondijnen, van Mme Elisabeth, zoals al de anderen die de wisselvalligheden hebben gevolgd van de politieke stormen.

Deze voorbeelden zijn voor ons niet verloren en laten wij andermaal hulde brengen aan onze confraters, aan onze grote doden verpersoonlijkt in de Stafhouder van de laatste oorlog, gesymboliseerd door Braffort, die reeds voorafgegaan werd door Stafhouder Theodore, die op 15 September 1915 schreef aan Henri Jaspar: «Ik ken geen enkele andere school die zozeer aangeduid is om de mens te vormen in zijn morele en intellectuele volmaaktheid. Zoek niet elders het geheim van mijn morele en zelfs fysieke weerstandskracht; de praktijk van de balie heeft mij gepantserd.»

De sublieme moed van al degenen wier naam gegrift staat in het brons onzer monumenten in de Gerechtshoven is de meest diepgaande eigenschap die diegenen kenmerkt die geschikt zijn voor het beroep.

Maar wat de mensen doet leven, wat de balie beheerst is ten slotte de liefde, de toewijding en de opoffering.

Ons beroep is de voortdurende verplichting tot toewijding, de noodzakelijkheid en de standvastigheid in het altruïsme, de elke dag herhaalde gelegenheid zich te vervolmaken, onze ziel te leiden naar hoger sereniteit, haar te wennen aan de opoffering en met mis-

prijzen voor alle lagere begerlijkheden zich uit te leven in het ideaal.

Hoe zou men er zich dan over verwonderen dat al degenen die het beroep hebben begrepen, het nooit vaarwel zeggen, zelfs wanneer zekere omstandigheden hen verplichten tot een voorlopige afwezigheid.

Immers, het is aan geen enkel van ons overkomen ooit het belang dat de balie biedt te kunnen uitputten; het is een beroep dat elke dag dieper en dieper doordringt in de mens; Raymond Poincaré zegde: «Zodra men dit beroep eenmaal heeft beoefend of er eenvoudig mee in contact is gekomen, kan men er niet meer van scheiden.»

Onze grote Balie heeft het bewustzijn diep bewaard van haar plichten en haar rechten. Zij weet waarheen ze zich richt. Zij draagt in zich de tradities van het verleden, de herinnering aan haar doden, de grote daden van haar helden, de geschiedenis, de gehele geschiedenis van haar verwezenlijkingen en haar mogelijkheden; aldus gewapend ziet de balie klaar voor zich het pad waarop ze zich moet begeven.

In tegenwoordigheid van een wereld, waarvan de menigvuldige nieuwigheden beroerd zijn door geweld en improvisatie, zal de balie ongeschonden bewaren de heilige ark van het recht.

De balie zal zich niet laten afzonderen noch verminderen.

Ons Verbond begrijpt op zijn beurt zijn gebiedende plichten.

Daar het opkomen van de jongeren moet verzekerd worden zal het deze integreren in de grote tradities om de zin van Eer te handhaven en te bewaren, maar het zal, om dit doel te bereiken, niet blijven stilstaan bij voorbijgestreefde methodes.

Noch in het tegenwoordig tijdperk noch in de toekomst zal onze waardering verminderen voor degenen die ons zijn voorafgegaan, die geliefde grote doden die nooit gekend hebben noch de angst te leven, noch de weigering te strijden.

De tegenwoordige moeilijkheden, hoe zwaar ze ook mogen schijnen, hoe ernstig ze ook mogen zijn, zullen ons niet doen achteruit gaan noch ter plaats blijven.

Onze krachtspanningen zullen steeds gekenmerkt blijven door de noodzakelijke edelheid.

Het patrimonium dat ons nagelaten is geworden door al degenen die vóór ons hebben gezwoegd en dat geheiligd is door een legioen martelaren, maakt in onze handen een heilig depot uit.

Wij weten trouwens al te zeer welke de gevolgen zouden zijn van een vermindering der balie in een land dat nog heden ten dage aan de wereld zoveel voorbeelden geeft waarop het fier mag zijn.

Monseigneur,

Bij de dageraad van een regering die gaat beginnen verklaart het Verbond der Belgische Advocaten eerbiedig aan de Dynastie in de persoon van de Koninklijke Prins, gans haar aanhankelijkheid: het buigt zich met eerbied voor de grootste en edelste instelling van België.

Op deze dag heeft Uwe Hoogheid aan het Verbond wel de grootste der aanmoedigingen willen verstrekken.

Moge Uwe Hoogheid van de advocaten willen aanvaarden het afleggen van de eed van Brugge.

Wij beloven getrouwe en loyale dienaars te blijven van de Dynastie aan dewelke België alles verschuldigd is en zonder dewelke België niet kan leven.

Sterk door al wat in ons is beloven wij in de onvergankelijke eenheid van al onze confraters, te bouwen samen met de Dynastie aan de glorierijke toekomst der komende tijden.

Heren Stafhouders, waarde Confraters,
Leve de Koninklijke Prins! Leve de Dynastie!
Leve België.

**Rede van Mr Ancot,
Stafhouder der Balie van Brugge**

Monseigneur,
Mijnheer de Voorzitter van de Senaat,
Mijnheer de Minister,
Geachte Confraters,

Met ontroering begroeten wij U in deze zaal van het «brugse vrije» die wellicht in ons land de oudste plaats is waar recht werd toebedeeld en vonnissen werden uitgesproken. Reeds in de XIII^{de} eeuw waren, benevens het schependom van Brugge en het kerkelijk gerecht der Proostdij, niet min dan acht gerechtszetels op onze Burg werkzaam waarvan deze van het «Vrije» wier bevoegdheid zich over het platteland uitstrekte, hier zelf gevestigd was. Vele eeuwen vooraleer onze Belgische Grondwet de waarborgen der burgers in een democratische staat moest vastleggen waren deze in onze oude stad als zoveel rijpe vruchten uit de vrijheidskeuren gegroeid. Een eerbiedwaardige oorkonde, dagtekenend van 1431 en waarin de midelen uiteengezet zijn van een beroepsacte der Stad Brugge tegen de Stad Gent herinnert eraan dat «est la dicte ville de Bruges fondée en corps et commune, loy et eschevinage, jurisdiction et justice haulte, moyenne et basse, pour laquelle jurisdiction exercer a, en ladite Ville de Bruges, bourgmaitres, eschevins et autre officier, qui sont juges ordinaires et ont toute jurisdiction et justice haulte, moyenne et basse, et la cognoissance de tous cas réels et personnels, civilz et criminelz et mesmement de tous cas et delitz qui adviennent et sont connus et perpetrez es dictes villes et eschevinages de Bruges, par queleconques personnes queles que elles soient...» In 1477 werd door Maria van Burgondië het grondbeginsel van de brugse costume gehuldigd luidens hetwelke «niemand van zijn natuurlijke rechter mag onttrokken worden». En noch burger noch vreemdeling mocht men aanhouden zonder dat de schepenen die met het nazicht der gevangenen belast waren, binnen de vier en twintig uren over de redenen der aanhouding werden ingelicht. Aldus komt heden op deze plaats het Verbond der Belgische Advocaten, ter gelegenheid van haar vijf en zestigste verjaaring, in aanraking met een der verstgelegen bronnen van ons nationaal rechtsbestaan, en treedt Uw Koninklijke Hoogheid die ons met haar zo minzame aanwezigheid vereert, rechtstreeks in voeling met een der grondvesten van ons grondwettelijk rechtsverband.

Hoe zouden wij niet met een diepbewogen gemoedstemming, deze heugelijke gebeurtenis begroeten en Uw Koninklijke Hoogheid die binnen enkele dagen als vijfde Koning der Belgen de grondwettelijke eed zal afleggen, in ons midden een diepgevoelde en geestdriftige heilgroet brengen?

Het leven in deze twintigste eeuw is koortsachtig en angstig geworden. De afstanden zijn afgeschaft. De drang naar altijd meer voortbrengst en altijd meer snelheid hangt als een vloek over het mensdom. Geen hoekje ligt er in de wereld waar het ontstaan van een incident geen onmetelijke gevolgen kan verwekken. De economische belangen zijn in zulke maat op de voorgrond getreden dat het materialisme in de levensbeschouwing, de rationalisatie in de menselijke bedrijvigheid, de massastromingen in de politieke ontwikke-

ling het gebied van de intellectuele persoonlijkheid en de onafhankelijkheid der gedachten tot het uiterste hebben verdrongen.

Daarom is het goed, in een tijd en een wereld als de onze, het hart te horen kloppen en de geest te voelen trillen van een oude wereldstad, rijk aan geschiedenis en herinneringen, waarvan de heerlijke monumenten en kunstgewrochten getuigenis afleggen van een verleden dat in het beschavingsproces de hiërarchie der waarden wist te eerbiedigen. In de huidige maatschappij is de advocatenerschap misschien wel een der laatste schuilplaatsen van het geestesleven. De beoefening van het beroep is op zichzelf een onverpoosde meditatie, het dagelijks verkeer met de openbare macht éénerzijds en met de meest verscheidene uitingen van de individuele hartstochten anderzijds is een school van mensenkennis en ervaring; daar is er nog plaats voor onbaatzuchtige bijstand en intellectuele nieuwsgierigheid; daar ook vinden kunstzin en humanisme steeds een ruime en trouw gebleven echo,

« als zorgen (ons) herte verslinden
als moedheid van 's wereld getier... »

Meer dan om 't even welke Stad op onze Belgische bodem was Brugge dan ook aangewezen om het getuigenis te ontvangen van de Belgische advocatenwereld, op een ogenblik waar zij, door de brutale vloed van de hedendaagse stoffelijkheid overweldigd, voet bij stuk wil houden en hulde biedt aan datgene wat een filosoof uit onze dagen « la primauté du spirituel » heeft genoemd en dat voor de balie een ononderbroken belijdenis is gebleven.

Het is ons allen naar het hart gegaan dat in uw persoon, Monseigneur, de Belgische Natie zich bij deze hulde aan de geest is komen aansluiten. In de Stad van Jan Van Eyck, van Hans Memling, van Simon Stévin, van Joost de Damhouder is die hulde, voorwaar, meer dan welkom.

Verslag van Mr Lagae, Ondervoorzitter van het Verbond der Belgische Advocaten

Monseigneur,
Mijnheer de Voorzitter van de Senaat,
Mijnheer de Minister,
Mevrouwen, Mijne Heren en
Waarde Confraters,

Mij is gevraagd om voor U de geschiedenis van het Verbond der Belgische Advocaten op te roepen.

Ik ontveinsde mij niet welke moeilijkheid verbonden is aan de taak, om in een korte toespraak een zo glansrijk verleden op te halen, zo vol van herinneringen en verwezenlijkingen als dat van ons dierbaar Verbond. Maar bij nader toezien, bleek die moeilijkheid veeleer een volslagen onmogelijkheid te zijn. Ik zag mij gedwongen om in grote trekken slechts enkele beelden van deze rijke geschiedenis te schetsen, en niet in bijzonderheden te treden, al zijn die nochtans alle zo belangwekkend, omdat zij nauw aansluiten bij de ontwikkeling van het Recht in ons land.

Het Verbond wil er in de eerste plaats gaarne aan herinneren, dat het zijn bestaan aan de Jongeren te danken heeft. Het kan dit niet vergeten, want herinneren aan de blijvende belangstelling van de jongeren is voor ons tegelijk een plicht van erkentelijkheid en een waarborg van voortdurend nieuwe bloei.

Het was inderdaad in de schoot van de Conferentie

der Jonge Balie te Brussel, dat reeds vóór 1886, de gedachte van een Verbond van beroepsverenigingen werd vooruitgezet. In hun edelmoedige verzoeken, droomden de jongeren van toen, met hun ruime blik, van een nationale broederschap welke de leden der verschillende plaatselijke Balies zou verenigen.

Daar zij vooral met de jongeren uit andere Balies in voeling waren, vatten zij dit nieuw organisme aanvankelijk op als een landelijke groepering van de verschillende Conferenties der Jonge Balie.

Dat plan werd niet verwezenlijkt, maar het denkbeeld had wortel geschoten en het kreeg weldra de vorm van een verbond van advocaten, individueel genomen; dit idee werd door de Jonge Balie van Brussel overgenomen en ter vergadering van 12 Februari 1886 aangenomen. De onderscheiden Balies werden geraadpleegd, de advocaten aangezocht, en nog hetzelfde jaar kon, in de marmeren zaal van het Paleis der Academiën te Brussel, onder het voorzitterschap van Meester Jules Guillery, en onder het beschermheerschap van Mr Jules Le Jeune, stafhouder der Balie bij het Hof van Beroep te Brussel en Mr Léon Dereux, stafhouder van de Orde te Luik, een vergadering van advocaten uit de verschillende Balies van het land bijeenkomen, die, bij eenparigheid van de 130 aanwezige leden, tot de oprichting van een Verbond der Belgische Advocaten besloot.

Het is die gebeurtenis welke wij vandaag herdenken.

Luidens zijn statuten, heeft het Verbond tot doel alle belangen van de Orde te vrijwaren en de collegiale betrekkingen onder alle advocaten van het land te bevorderen.

Wanneer men de bedrijvigheid van het Verbond overschouwt, de onderwerpen van zijn beraadslagingen en zijn beslissingen onderzoekt, wordt men dadelijk getroffen door het hoog begrip dat het steeds voor de taak van onze Orde heeft gehad, door de verheven bezorgdheid die het immer aan de dag heeft gelegd. Het Verbond heeft zich vooral en opvallend bekommerd om de handhaving van de edele tradities van beroepswaardigheid en beroepskiesheid, welke van de advocaten, die in een van de Rechterlijke Macht onafhankelijke Orde zijn gegroepeerd, de onmisbare medewerkers van het Gerecht maken, in vrije landen waar het Recht heerst als bemiddelend gezag. Het Verbond bekommerde zich vooral om de vooruitgang van de wetgeving, om de verbetering van de rechterlijke inrichting en de werking van de Rechtbanken, om het vereenvoudigen en versoepelen van de rechtspleging, in een woord om al wat in het hoger belang van het Recht geboden is. Het was slechts bijkomstig dat de advocaten zich om hun stoffelijke belangen bekommerden, althans in de gelukkige tijden toen deze niet bedreigd waren. Aldus is het Verbond, gedurende de eerste vijf en twintig jaren van zijn bestaan, slechts tweemaal voor de stoffelijke belangen van zijn leden moeten opkomen, een eerste maal in 1887, naar aanleiding van een patentrecht dat de gemeenteraad van Luik de advocaten wilde opdringen, en in 1890, naar aanleiding van een eis tot betaling van honoraria. In beide gevallen stond de waardigheid van de Orde dan nog op het spel. Een vergelijking van dit kleine aantal van twee beslissingen, met de zeer talrijke beraadslagingen inzake rechtskundige vraagstukken van algemeen belang, is wel overtuigend. Onder laatstgenoemde vermelden wij, de registratie der in rechte overgelegde stukken, het briefgeheim in verband met het strafrechtelijk onderzoek, de getuigenis van kinderen voor het gerecht, de gerechtelijke bijstand, de toekenning van vergoedingen aan slachtoffers van voorlopige hechtenis, de reorganisatie van

de jury, de betekening langs de post van de akten der strafvordering, de inrichting van een bijzonder rechtscollege en van de rechtspleging in zeevaartzaken, de bespoediging der rechtspleging, de rechtspersoonlijkheid van verenigingen, de herziening der rechtspleging voor het Hof van Assisen, de invoering van de enige rechter. Die lange opsomminge van concrete vraagstukken van algemeen belang, waarmede het Verbond zich tijdens de eerste vijf en twintig jaren van zijn bestaan bezighield en welke meestal aan de oorsprong van een wettelijke hervorming liggen, toont nog beter dan welsprekende maar abstracte protestbetuigingen aan, hoezeer zijn leden immer bezield zijn geweest met het streven naar volmaking van het Recht en betere werking der Rechtbanken.

Die eerste jaren van het Verbond, die tegelijk zo moeizaam en zo vruchtbaar waren voor het Recht en de Gerechtigheid, werden ook opgeluisterd met merkwaardige feesten, zoals de viering te Brussel in 1894, waaraan de oudgedienden der Balie, die de eer hadden er op aanwezig te zijn, een onuitwisbare herinnering bewaren, en zoals de feestelijkheden ter gelegenheid van de eerste twee Internationale Congressen der advocaten, welke werden gehouden te Brussel in 1897 en acht jaar later te Luik in 1905. Het strekt het Verbond der Belgische Advocaten tot eer, dat het de bezieler is geweest van de internationale betrekkingen onder advocaten. Het was inderdaad op voorstel van Meesters Edmond Picard en Alexandre Braun, dat ons Verbond besliste het eerste Congres in 1897 bijeen te roepen, waaraan advocaten van twee en twintig landen deelnamen.

De bijval was zo groot, de weerklank in het buitenland zo sterk, de voldoening van alle deelnemers zo diep, dat acht jaar later, in 1905, een tweede internationaal Congres werd gehouden te Luik, weerom op initiatief van het Verbond der Belgische Advocaten. Zeventien landen waren hierop vertegenwoordigd.

Op voorstel van de Belgische afgevaardigden, keurde het Congres een motie goed, waarbij de stichting van een internationale vereniging van advocaten werd gevraagd, en de oprichting er van werd toevertrouwd aan een voorlopige commissie van elf leden, allen Belgen.

De internationale spanning die de oorlog 1914-1918 voorafging, de vijandelijkheden zelf en de nasleep van de oorlog, kwamen de verwezenlijking van dit opzet dwarsbomen, en het was pas op 21 Mei 1928 dat onze afgevaardigden, na veel moeite en volharding, er in slaagden een vergadering bijeen te roepen te Parijs, waarop de Internationale Unie der Advocaten werd opgericht.

Als blijk van hulde aan de Belgen, voor hun geestelijk vaderschap van het nieuw organisme, werd op 16 en 17 Januari 1929 het eerste Congres van de Internationale Advocaten-Unie te Brussel gehouden. De kenspreuk «Ex jure Pax oritur» getuigde van haar verheven verzuchtingen en van haar edel ideaal van Recht en Vrede. Ons Verbond mag er aldus wel met rechtmatige trots aan herinneren dat het de stoot tot het oprichten van de Internationale Advocatenvereniging heeft gegeven.

De vijf en twintigste verjaardag van het Verbond werd op 25 Juni 1910 zeer geestdriftig gevierd. Daar er meer dan 300 deelnemers waren opgekomen en geen zaal van het Paleis van Justitie groot genoeg was om plaats te bieden aan zoveel aanwezigen, werden die plechtige vergaderingen gehouden in de grote conferentiezaal van de Brusselse Wereldtentoonstelling. Het werd een wedijver in welsprekendheid, een geestdriftige en tevens aangrijpende hulde aan de

stichters en de eerste Voorzitter van het Verbond, met name Jules Le Jeune, Edmond Picard, Alexandre Braun, August Beernaert, Paul Janson, Emile Dupont, Herman de Baets, Luc Mersman, Oscar Landrien, toen nog allen in leven, en aan de grote afgestorvenen Jules Guillery, de gentleman van de Balie, en Alexandre de Burlet, de Ridder van het Recht.

Volgens de kroniek zouden ernstige confraters — met reeds witte haarbos of glanzende schedel — zich na de lunch te goed hebben gedaan aan de hevige sportsensaties en de opzienbarende vermakelijkheden van het Luna Park en van Brussel Kermis. Stafhouders in de water-chute, volksvertegenwoordigers in de Scénic Railway, Senatoren bij Bostock!

's Avonds had de «Grande Harmonie» haar marquise gespannen, haar tapijten uitgespreid en haar sierplanten aangebracht om de jubilarissen te ontvangen voor het groot banket, waarop de meest jeugdige drukte heerste. De avond werd besloten met een schitterende receptie in de salons van het Stadhuis, waar Adolphe Max, die pas in functie was getreden en in de dagbladen van toen «de jonge en sympathieke burgervader van de hoofdstad» werd genoemd, zijn oud-confraters op innemende wijze ontving.

De vijf en twintig jaren die daarop volgden, waren niet minder gevuld dan de vorige.

Gedurende de oorlog 1914-1918, had het Verbond noodgedwongen een beperkte bedrijvigheid, maar niet alle werk werd stilgelegd.

Tijdens een gedenkwaardige vergadering op 8 Augustus 1914, kwam een verontwaardigd protest tot uiting tegen de schending van ons klein, neutraal en ontwapend land, en besliste het Verbond zijn vermogen ter beschikking van de Belgische gezondheidsdiensten te stellen. Verscheidene zijner leden, waaronder zijn voorzitter Mr Jules Destrée, Mr Henri Carton de Wiart, toekomstig voorzitter, Mr Eugène Standaert, stafhouder van de Balie te Brugge, die het Verbond een paar weken vóór de oorlogsverklaring nog ontvangen had, ondernamen conferentietochten in Italië, in Amerika en in Zuid-Afrika, waar zij het gemartelde België verheerlijkten, als incarnatie van het met de voeten getreden Recht en van de geschonden Gerechtigheid, en waar zij ruime en levendige sympathie voor ons land wisten te winnen.

Zijn beginselen getrouw, hield het Verbond zich verder bezig met vraagstukken inzake recht en rechterlijke inrichting; niet alleen met het oog op de belangen der corporatie maar vooral in het hoger belang van het Recht.

Zoals voorheen, was zijn bedrijvigheid gekenmerkt door het nastreven van dit doel. Van de talrijke beslissingen, die aldus problemen van algemeen belang golden, vermelden wij die betreffende het recht van verdediging, het recht om voor de Kamer van inbeschuldigingstelling te pleiten, de cumulatie van het ambt van plaatsvervangend rechter met het beroep van advocaat in hetzelfde kantongerecht, de gerechtelijke bijstand, de afschaffing van het geheim karakter der instructie en de ondervraging van de beklagde voor het Assisenhof, het wetsontwerp tot invoering van de instructie op tegenspraak, de herziening van het Wetboek van Strafvordering, de democratisering en hervorming van de jury, de wet op de sociale verdediging, de hervorming van de burgerlijke rechtspleging. U gelieve ons te verontschuldigen voor die lange opsomming, maar zij was onontbeerlijk, om een klaar denkbeeld te geven van het merkwaardig werk dat het Verbond leverde op het gebied van wetgevende voorbereiding.

Onder de beslissingen in verband met beroeps-

belangen, zij gewezen op de aangelegenheden inzake het voeren van de advocatentitel, de fiscale contrôle op de Balie, de Pensioenkas voor advocaten, de Tucht-raden van beroep.

Op 20 November 1936, vierde het Verbond zijn vijftigjarig bestaan. Er werd een plechtige zitting gehouden in de grote zaal van het Paleis der Academiën, waar vijftig jaar vroeger de oprichtingsvergadering plaats had. De aanwezigheid van Zijne Majesteit Koning Leopold III gaf aan de bijeenkomst een gans bijzondere glans en luister.

De bedrijvigheid van het Verbond gedurende de jongste vijftien jaar, van 1936 tot 1951, is voldoende door U allen gekend en het is wel overbodig hierover uit te weiden.

Terwijl het Verbond zich evenzeer als vroeger toelagde op de studie van rechtsvraagstukken, moest het de jongste jaren meer dan voorheen de verdediging opnemen van de beroepsbelangen, die worden bedreigd door de schaamteloze concurrentie van allerhande officieuze raadslieden. Deze taak is thans van het grootste gewicht, even gewichtig voor het openbaar belang als voor het beroepsbelang, want een Balie die een minimum van welstand geniet en alzo alle waarborgen van correctheid biedt, is onontbeerlijk voor de morele gezondheid van de Natie.

Het Verbond mag zich ook verheugen over een volmaakter integratie in zijn midden van al zijn leden, zo Vlamingen als Walen. Vroeger vormden, krachtens een reglement van 1936, de Nederlandssprekende advocaten en de Franstaligen twee gescheiden afdelingen, die afzonderlijk vergaderden; thans komen Vlaamse en Waalse advocaten te zamen in de algemene vergaderingen bijeen. Iedereen spreekt de taal die hij verkiest; zulke eenheid in de beraadslagingen en de beslissingen, dank zij een ruim begrip en wederzijdse hoffelijkheid, vergrootte nog meer het prestige van het Verbond in de rechterlijke wereld, en haalde de collegiale banden onder de leden nog nauwer toe.

Ongetwijfeld moet ook herinnerd worden aan de moedige houding van het Verbond tijdens de bezetting 1940-1945, toen het met al zijn kracht Stafhouder Braffort steunde in diens verzet tegen de onwettige maatregelen van de bezetter, en bij twee gelegenheden krachtdadig protest aantekende bij de Duitse Militaire Bevelhebber tegen de straffen, die sommige advocaten hadden opgelopen omdat zij moedig opgekomen waren tegen de onwettelijkheid van sommige besluiten der Secretarissen-generaal. In waardige en kordate brieven, ondertekend door zijn voorzitter, Mr. Henri Van Leynsele, en door zijn algemeen secretaris, Mr. Paul Struye, deed het Verbond bij deze gelegenheden gelden dat die confraters, waar zij de onwettelijkheid van bedoelde besluiten hadden staande gehouden, niets anders dan hun plicht hadden gedaan. De Belgische Balie had immers steeds het recht opgevorderd om in volle onafhankelijkheid en loyaliteit, zelfs tegen de hoogst geplaatste gezagsdragers van het land, die stellingen te verdedigen welke zij naar recht en billijkheid gegrond achtte, zulks om de Rechterlijke Macht in staat te stellen de opdracht te vervullen, welke onze eeuwenoude wetgeving haar toewijst.

Aldus was het bewijs geleverd dat de advocaten van vandaag de waardigheid van hun voorgangers zijn gestand gebleven.

Reeds voordat ons land de onafhankelijkheid verwierf, waren de advocaten spontaan tegen de vreemde overheersing in verzet gekomen, zoals moge blijken uit het voorbeeld van Jan Frans Vonck, advocaat bij

de Hoge Raad van Brabant, inrichter van het verzet tegen de edicten van Jozef II.

Vaderlandsliefde en gehechtheid aan de instellingen zijn kenmerkende eigenschappen van onze Orde gebleven. Het is dan ook niet te verwonderen dat de Weerstand vele van zijn zuiverste en edelste figuren onder de advocaten heeft geteld.

Deze, helaas te bondige, herinnering aan een zo glorieus verleden, geeft ons het recht om ook met vertrouwen onze blikken op de toekomst te richten. Is de viering van een jubelfeest voor een enkeling aanleiding tot vreugde, die echter met weemoed wordt gemengd bij de gedachte aan de voorbijgane jaren en de tanende werkzaamheid, voor verenigingen is zij daarentegen de bode van een hernieuwde bloei, als de jongeren nader treden om het werk voort te zetten, bezielde als zij zijn met hetzelfde ideaal en doordringen van hetzelfde plichtgevoel. En dit geldt zeker wel voor het Verbond, want vele jongeren staan paraat om de heilige fakkel van de cultus van het Recht en de eerbied voor de traditie uit de handen van de ouderen over te nemen.

Moge de toekomst van het Verbond nog rijker zijn aan verwezenlijkingen dan zijn verleden ons doet verhopen. Aan de vooravond van een nieuwe regering, waarvoor wij de Voorzienigheid bidden dat zij gelukkig, voorspoedig en van lange duur moge zijn, spreken wij de vurige wens uit dat binnen tien jaar en binnen vijf en dertig jaar, onder de bescherming Monseigneur van Uwe Koninklijke Hoogheid, Zijne Majesteit Koning Boudewijn I geworden, het Verbond achtereenvolgens zijn vijf en zeventigste en zijn honderdste verjaardag moge vieren, in een vernieuwde wereld die, door de huldiging van Recht en Gerechtigheid, weer de tijd zal kennen van evenwicht en Vrede.

Rede van de Heer Minister van Justitie, L. Moyersoen

Monseigneur,

Uwe Hooggeprezen aanwezigheid op deze plechtige herdenking van het 65-jarig bestaan van het Verbond der Belgische Advocaten, getuigt, meer dan woorden of schriften voor de bemoedigende en vererende belangstelling van Uwe Koninklijke Hoogheid, voor het werk, de levenswijze en de belangrijke zending der advocaten in dit land.

Zij is tevens een uiting van Uwe innemende bezorgdheid, die de luister is van ons Vorstenhuis, om de grote tradities van onafhankelijkheid, van beroeps-waarde, fierheid en waardigheid gaaf te houden; zij is een hulde aan diegenen die in dienst van het Recht, hun leven hebben gegeven voor het Vaderland ...

De dankwoorden, die hier werden uitgesproken en de geestdrift waarmede deze werden onderstreept, bewijzen dat al de aanwezigen de diepere betekenis van dit gebaar begrijpen en het op prijs stellen hun vertrouwen te betuigen en lucht te geven aan hun grote verwachtingen.

Traditie, Monseigneur, Mijnheer de Voorzitter, Mevrouwen, Mijne Heren, betekent geen achteruitgang, noch stilstand, noch ontkenning van nieuwe noden ontstaan uit de wending der tijden.

Traditie betekent getrouwheid aan blijvende dominerende beginselen, aan een hogere drijfveer, aan historische roeping.

Zij is het gebouw dat wij steeds verder optrekken omdat de fondamenten wijs en sterk zijn; zij is de boom die iedere lente nieuwe takken schiet, maar

dezelfde blijft in zijne groeikracht.

Het is op het ogenblik dat stoffelijke ontwikkeling in razend tempo het aanschijn van het economisch leven gedurig verandert, dat een land, wil het niet meegesleept worden in de maalstroom van vurig materialisme, het meest «traditie» nodig heeft, indien het de morele waarden die zijn grootheid uitmaken aan vernieling wil onttrekken.

De advocantenorde bezit een sterke traditie, gesmeed uit liefde voor het Recht, onafhankelijkheidszin, waardigheidsgevoel, kamplust en edele confraterniteitsgeest.

Zij eert diegenen onder haar, die uitgeschitterd hebben door hun kennissen, door hun talenten, maar vooral door de lessen van onbaatzuchtigheid die zij ons hebben gegeven.

Zij wil het leven des geestes hoog houden, zij bereidt magistraten, staatslieden voor door haar speciaal studieveld en dagelijkse omgang met mensen. Zij heeft grote meesters gegeven, maar ook martelaren voor het Recht, Zij is een school van verdraagzaamheid.

Telkens een zeker aantal van de advocaten afweek van deze traditie, is hun prestige gedaald en heeft dit voor 's lands moreel bezit een verminking betekend.

Het Verbond der Belgische Advocaten heeft steeds tot ideaal gehad die tradities hoog te houden en, bij zijn leden, het levendig besef aan te wakkeren van de heerlijke zending van de advocaat in de verdediging van rechtvaardigheid en menselijkheid.

Wanneer gij Uwe leden, zoals vandaag, verzamelt, dan is het telkens om hen te voeren op de hoogvlakten der gedachten en der principes, omdat U weet dat, zoals voor een landschap, het beste gezichtspunt altijd het toppunt is — voor de kennis van zijn plicht, het beter beseffen van de waarde van zijn taak, de overweging van de ideale strevingen, klaarheid en berusting brengt.

Laat dan deze dag een hoogdag wezen, gesteld in het teken van de bijzondere eed die ons wordt opgelegd «van getrouwheid aan de Koning», beleefd in een atmosfeer van broederlijke eendracht, aansluitend bij de grote voorbeelden die ons werden herinnerd en het uitgangspunt wezen van een nieuwe bloei van de advocatuur in de volle beleving van haar ideaal.

(De Heer Minister sprak verder in het Frans.)

Monseigneur, Mijnheer de Voorzitter,

De grote Emile Banning schreef: «De vereniging is een geweldige kracht, een beginsel van zekere vruchtbaarheid, doch op voorwaarde dat ze georganiseerd weze, dat de gegroepeerde energieën zouden samengebundeld worden en zouden uitlopen op een leidende gedachte. Een algemene resultante zou de formule zelf zijn der middelmatigheid: zij zou de onmacht zijn wanneer ze geen abstractie ware, t.t.z. het tegenovergestelde van een werkelijkheid. Zoiets is niet, leeft niet en bijgevolg doet het niet leven».

Uw vereniging was deze kracht in het verleden en moet zulks blijven.

De edele gedachten die hier ontwikkeld zijn geworden door uw Voorzitter en uw Onder-Voorzitter zijn dergelijke leidende ideeën die ons boven de middelmatigheid verheffen.

De stad Brugge, waar men kan lezen op de gevel van het «Gruuthuse» «Plus est en vous» doet ons deze woorden bedenken en ze aanvaarden door onze harten en ons verstand te verheffen.

Voorzeker wordt ge door de materiële zorgen overvallen, de strijd voor het leven wordt zwaar, — en U weet het, de regering van Zijne Koninklijke Hoogheid deelt uwe zorgen —, doch de getrouwheid aan de Koning, de eerbied voor het Recht, de geest van onafhankelijkheid, de toewijding aan de zaak van de ongelukkigen en van al degenen die onrecht lijden, de confraterniteit, de traditie in onze orde, dit alles zijn geen zuivere abstracties, daar zij zich geconcretiseerd hebben in het leven van zovelen onzer voorgangers, veredeld zelfs door de opofferingen en wij zelf, voorzeker, telkenmale men het ons in herinnering brengt, onze harten voelen kloppen en de wens in ons voelen opkomen er onze daden en ons leven naar te regelen.

Leidende ideeën, beroepsfierheid en -waardigheid, geest van verstandhouding en samenhorigheid tussen al de «eliten» van het land, ziedaar, Monseigneur, wat wij hopen dat U zult onthouden van deze vergadering en wat het Verbond der Belgische Advocaten U heden aanbiedt als waarborg van zijn getrouwheid en van zijn vertrouwen in de bestemming van het Vaderland.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSpraak

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 5 April 1951.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Smetryns.

Advocaat-Generaal : M. Ganshof van der Meersch.

Daad van koophandel. — Huur van handelshuis, gelijktijdig met handelszaak overgedragen als bijkomend bestanddeel daarvan. — De uit die huur voor de overnemer voortvloeiende verbintenissen zijn daden van koophandel. — Vordering tot betaling van achterstallige huur en tot ontbinding van de huurovereenkomst wegens wanbetaling. — Alleen rechtbank van Koophandel bevoegd. — Vrederechter onbevoegd. — Voor de vordering tegen de borg voor de huurder gelden de gewone bevoegdheidsregelen.

Hij, die een handelszaak overneemt met de bedoeling die verder te drijven, verricht een daad van koophandel, zodat de daaruit voor de overnemer voortvloeiende verbintenissen van commerciële aard zijn. De huurovereenkomst betreffende het huis, waarin de handel wordt gedreven en die gelijktijdig met de handelszaak is overgedragen als bijkomend bestanddeel daarvan, vertoont eveneens een commercieel karakter; de verbintenissen, die voor de overnemer uit de overgenomen huur kunnen ontstaan, zijn daden van koophandel.

De door de verkoper van de handelszaak, oorspronkelijk huurder van het huis, waarin die zaak gedreven wordt, tegen de koper, onderhuurder van het huis, ingestelde vordering tot betaling van vervallen huurtermijnen en ontbinding van de onderhuur wegens wanbetaling gaat derhalve over een geschil betreffende handelsdaden.

Daar het geschil een hogere waarde had dan de voor de bevoegdheid van de vrederechter bij de wet gestelde grens, was alleen de rechtbank van koophandel bevoegd daarvan kennis te nemen. De rechtbank van eerste aanleg was niet bevoegd om in hoger beroep over dit geschil te beslissen.

De vrederechter is evenmin bevoegd om kennis te nemen van een vordering tegen de borg van de huurder, indien het gevorderde bedrag zijn gewone bevoegdheidsgrens ratione materiae overschrijdt. De vordering tegen de borg vindt immers niet haar oorzaak in een huurovereenkomst, doch in de overeenkomst van borgtocht.

Rommelaere, De Troye en Neve t/ Depotter.

Gelet op het bestreden vonnis, door de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge op 10 December 1949 gewezen;

Over het eerste middel: schending van de artikelen 2, 3 en in het bijzonder 3/1°, 8 en 12 der wet dd. 25 Maart 1876, bevattende de eerste titel van het voorafgaande boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (voormelde artikelen 2, 3 en 12 gewijzigd door de artikelen 1, 2 en 4 van het Koninklijk besluit n° 63 dd. 13 Januari 1935, voornoemd artikel 2 daarenboven gewijzigd door artikel 2 der wet dd. 20 Maart 1948, en voornoemd artikel 8 gewijzigd door artikel 1 der wet dd. 15 Maart 1932), 424 en in het bijzonder 424 lid 2, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (gewijzigd door artikel 20 van het Koninklijk besluit n° 300 d.d. 30 Maart 1936), 2 en

in het bijzonder voorlaatste en laatste lid, der wet dd. 15 December 1872, houdende de titels I tot IV van boek I van het Wetboek van Koophandel, 97 der Grondwet,

doordat het bestreden vonnis in hoger beroep uitspraak heeft gedaan over een vordering, die niet behoort tot de bevoegdheid «ratione materiae» van de vrederechter, daar deze vordering betrekking had op de bij overeenkomst dd. 25 Maart 1948 aangegane onderverhuur van een onroerend goed, waarin eiseres de handelszaak dreef, die haar door verweerster in verbreking was afgestaan krachtens dezelfde overeenkomst, waarvan de verbreking gevorderd en uitgesproken werd, zodat de betwiste onderverhuur iets had van de commerciële aard van de afstand van de handelszaak, waarvan ze een der bestanddelen uitmaakte, en daar het bedrag der gevraagde veroordelingen daarenboven de algemene bevoegdheid «ratione summae» van de vrederechter overschreed:

Overwegende dat blijkens akte dd. 25 Maart 1940 verweerster tegen de prijs van 500.000 frank aan aanlegster heeft overgedragen haar inrichting «La Coupole», gelegen te Oostende; dat bij dezelfde akte verweerster aan aanlegster heeft overgedragen de tussen haar en de brouwerij «Chasse Royale» te Brussel aangegane huur van het huis, waar de handel «La Coupole» wordt gedreven, en aanlegger Neve zich borg heeft gesteld voor de door aanlegster jegens verweerster aangegane verbintenissen;

Overwegende dat bij exploiten van 2 en 3 Februari 1949 verweerster aanleggers voor de Vrederechter van het kanton Oostende heeft gedagvaard ten einde, onder andere, zich te horen veroordelen, elk voor het geheel en de ene bij gebreke van de andere, om te betalen de som van 16.666,60 fr. wegens vervallen huishuur en de huurovereenkomst verbroken te horen verklaren om reden van wanbetaling;

Overwegende dat de Vrederechter, beslissende op die punten van de eis, bij vonnis dd. 22 Maart 1949 aanleggers veroordeelde om gezamenlijk te betalen de sommen van 16.666,60 fr. en 11.667 frank, of in het geheel 28.333,60 frank en 20.333,60 frank wegens huishuur en de huurovereenkomst van 25 Maart 1948 verbroken verklaarde;

Dat op het door aanleggers ingestelde hoger beroep de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge de beslissing van de Vrederechter bevestigde;

Overwegende dat blijkt uit de vaststellingen van het vonnis a quo, waarvan de bestreden beslissing de beweegredenen heeft overgenomen, dat aanlegster de handelszaak «La Coupole» heeft aangekocht met de bedoeling de handel voort te zetten en hem werkelijk voortgezet heeft; dat hij, die een handelszaak overneemt met het doel ze verder te drijven, een daad van koophandel verricht, zodat de daaruit voor de overnemer voortvloeiende verbintenissen van commerciële aard zijn; dat de huurovereenkomst aangaande het huis, waarin de handel wordt gedreven en die gelijktijdig met de handelszaak wordt overgelaten, als bijkomend bestanddeel er van, eveneens een commercieel karakter vertoont en de verbintenissen, waartoe de overgedragen huur voor de overnemer aanleiding kan geven, daden van koophandel uitmaken;

Overwegende dat dienvolgens de ingestelde vordering als voorwerp had een betwisting betreffende handelsdaden; dat vermits die betwisting een hogere waarde had dan twee 2.000 frank, zij buiten de gewone bevoegdheid van de vrederechter viel ten aanzien van

de vorderingen van commerciële aard, zoals die bij artikel 2, lid 2 van de Wet op de Bevoegdheid is bepaald; dat anderzijds artikel 3 van deze wet de bijzondere bevoegdheid van de vrederechter niet uitbreidt tot de commerciële vorderingen in zake huur van huizen;

Overwegende dat alleen de rechtbank van koop-handel bevoegd was om van de betwisting kennis te nemen; dat de Rechtbank van eerste aanleg doordat zij in hoger beroep over het geschil heeft beslist de in het middel aangehaalde wetsbepalingen heeft geschon-den;

Over het tweede middel : schending van de artikelen 2, 3 en in het bijzonder 3-1°, 8, 12, 37bis en 37ter der wet dd. 25 Maart 1876, bevattende de eerste titel van het voorafgaande boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (voormelde artikelen 2, 3 en 12, gewijzigd door de artikelen 1, 2 en 4 van het Koninklijk besluit n° 63 dd. 13 Januari 1935, voornoemd artikel 2 daarenboven gewijzigd door artikel 2 der wet dd. 20 Maart 1948, voormeld artikel 8 gewijzigd door artikel 1 der wet dd. 15 Maart 1932, en voormelde artikelen 37bis en 37ter, in de wet dd. 25 Maart 1876 ingelast door artikel 9 der wet dd. 15 Maart 1932); 424 en in het bijzonder 424, lid 2, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (gewijzigd door artikel 20 van het Koninklijk besluit n° 300 dd. 30 Maart 1936);

doordat het bestreden vonnis in hoger beroep heeft uitspraak gedaan over de vordering, die niet behoort tot de bevoegdheid «ratione materiae» van de vrederechter, daar deze vordering er toe strekte tegen eiser Nève in zijn hoedanigheid van borg veroordelingen te bekomen, waarvan het bedrag de algemene bevoegdheid «ratione summae» van de vrederechter overschreed en ten opzichte van de borg geenszins als oorzaak had een huurovereenkomst, doch een overeenkomst van borgtocht, waaruit volgt dat de vrederechter ook onbevoegd was jegens eiseres Rommelaere, daar de bij voormelde artikelen 37bis en 37ter voorgeschreven voorrangsorde niet werd nageleefd;

Overwegende dat aanlegger als borg voor de aanlegster gedagvaard is voor de Vrederechter van het kanton Oostende tot betaling van de som van 16.666,60 fr.; dat naar luid van artikel 2 der wet van 25 Maart 1876, zoals die bepaling gewijzigd werd bij artikel 2 der wet van 20 Maart 1948, de vrederechters in eerste aanleg kennis vermogen te nemen, van de burgerlijke vorderingen tot een waarde van 10.000 fr.; dat daaruit volgt dat de vrederechter en na hem de Rechtbank van eerste aanleg, recht doende in hoger beroep, onbevoegd waren over de tegen aanlegger ingestelde vordering te beslissen;

Dat het middel gegrond is;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden in de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge en dat melding er van zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Gent, zetelende in hoger beroep.

NOOT : Over de vraag of de rechtbank van koop-handel dan wel de vrederechter bevoegd is, zie Hof van Verbreking, 17 Maart 1949, R. W. 1949-'50, 279, met noot.

Zie verder Rb. Antwerpen, 22 Februari 1950, R. W. 1950-51, 548; Rechtbank van Koophandel Antwerpen, 13 Januari 1950, R. W. 1950-'51, 921; Rb. Antwerpen, 28 Februari 1951, R. W. 1950-1951, 1418.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 5 December 1950.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : M.M. Mast en Buch (verslaggever).

Advocaat : Mr Barbay.

1. Politieke gevangenen. — Betiteling der gevangenschap door bezetter of aard der instelling waar gevangenzitting gebeurde niet relevant. — Uitsluiting wegens onwaardig gedrag om reden van houding ten opzichte van de vijand. — Verkeerde toepassing der wet. — Nietigverklaring.
2. Nietigverklaring. — Administratieve beslissing in betwiste zaken. — Middelen. — Verkeerde toepassing der wet.
3. Bevoegdheid (Raad van State). — Toekenning statuut politieke gevangenen.

1. *De betiteling door de bezetter aan de gevangenschap gegeven of de aard der instelling waar de gevangenzitting gebeurde, komen niet in aanmerking voor de toepassing van de wet van 26 Februari 1947 (Statuut politieke gevangenen).*

1-2. *De bewoordingen van artikel 6 der wet van 26 Februari 1947 (Statuut der politieke gevangenen), wijzen, waar zij gewag maken van «een onwaardig gedrag om reden van hun houding ten opzichte van de vijand», enkel en alleen op een houding die laakbaar is om reden dat zij de vijand diende.*

Deze bepaling kan dus niet worden toegepast op iemand die door een Duits krijgsgerecht veroordeeld was om als soldaat in 1940 geschoten te hebben op een weerloos ten gronde liggende Duitse vliegenier.

3. *De Raad van State is niet bevoegd kennis te nemen van een verzoek strekkende tot de erkenning van het recht van verzoeker op de titel van politiek gevangene en van begunstigde van het statuut.*

Depaepe t/ Belgische Staat (Minister van Wederopbouw).

De Raad van State,

.....

Gezien het verzoekschrift dd. 2 Mei 1950;

.....

Overwegende dat het verzoek strekt :

1° tot de nietigverklaring van de op 18 Maart 1950 betekende beslissing, dd. 2 Maart 1950, van de Commissie van Beroep van de politieke gevangenen en hun rechthebbenden, waarbij aan verzoeker het recht op de titel van politieke gevangene en dit op de hoedanigheid van begunstigde van het statuut ontzegd worden;

2° tot de erkenning van het recht van verzoeker op de titel van politieke gevangene en van begunstigde van het statuut;

Overwegende dat verzoeker gedurende de achttiendaagse veldtocht als militair op wacht stond bij het vliegveld te Zaventem, wanneer een Duits vliegtuig aldaar neergeschoten werd; dat één der inzittenden met een valschermscherm daalde; dat, wanneer deze ten gronde lag, hij geen gevolg gaf aan het bevel van op te staan; dat verzoeker dan op hem schoot; dat hij, vermoedelijk op verlikking, op 27 Augustus 1941 werd aangehouden door de bezetter wegens «poging tot doding»; dat hij driemaal voor een Duits krijgsgerecht verscheen en eindelijk, op 15 October 1942, door het gerecht te velde van de 16de Flakdivisie,

tot twee dwangarbeid veroordeeld werd; dat hij in hechtenis bleef van de datum zijner aanhouding tot op 26 Augustus 1943;

Overwegende, wat de eerste vraag betreft, dat de bestreden beslissing in de eerste plaats gegrond is op de overweging dat verzoeker, alhoewel aangehouden voor een feit dat hij als soldaat gepleegd had, niet als krijgsgevangene behandeld werd en niet in krijgsgevangenschap vertoefde; dat zij in de tweede plaats steunt op de overweging dat de handeling van verzoeker, en namelijk het « vermoeden » dat de Duitse soldaat gekwetst was en in elk geval weerloos ten gronde lag, tegen de algemene menselijke rechten en de gebruiken van de oorlogsvoering indruist, en dat verzoeker derhalve onder de toepassing valt van artikel 6 van de wet van 26 Februari 1947 wegens zijn onwaardige houding ten opzichte van de vijand;

Overwegende, wat de eerste beweegreden betreft, dat de betiteling door de bezetter aan de gevangenschap gegeven of de aard der instelling waar de gevangenzitting gebeurde, niet in aanmerking komen voor de toepassing van de wet van 26 Februari 1947;

Overwegende, wat de tweede beweegreden betreft, dat uit de bestreden beslissing blijkt dat verzoeker opgetreden is in hoedanigheid van militair en in het kader van zijn zending; dat, zelfs indien de Commissie van Beroep zijn houding in deze hoedanigheid laakbaar vond, zij niet, zoals verzoeker het voorhoudt, deze houding als een « misdrijf van gewoon recht » in de zin van artikel 5, 3°, van de wet heeft aangezien;

Overwegende, anderzijds, dat de bewoordingen van artikel 6 « een onwaardig gedrag om reden van hun houding ten opzichte van de vijand », enkel en alleen wijzen op een houding die laakbaar is om reden dat zij de vijand diende; dat uit de aanhaling der feiten, zoals deze door de bestreden beslissing weerhouden worden, blijkt dat in het onderhavig geval zulk een houding uitgesloten is; dat daaruit volgt dat de Commissie van Beroep, waar zij bij toepassing van artikel 6 van de wet van 26 Februari 1947 de vraag van verzoeker afgewezen heeft, een verkeerde toepassing van de wet heeft gedaan;

Overwegende, wat de tweede vraag betreft, dat deze niet onder de bevoegdheid van de Raad van State ressorteert, zoals deze bepaald is bij de wet van 23 December 1946;

Besluit :

Artikel 1. De beslissing dd. 2 Maart 1950 van de Commissie van Beroep van de politieke gevangenen en hun rechthebbenden is vernietigd.

Artikel 2. De zaak wordt verwezen naar de Commissie van Beroep van de politieke gevangenen en hun rechthebbenden.

Artikel 3. Dit arrest zal worden overgeschreven op de registers van de Commissie van Beroep van de politieke gevangenen en hun rechthebbenden en melding er van zal worden gemaakt op de rand van de vernietigde beslissing.

Artikel 4. De betaling van het recht van 300 frank, wegens kosten, valt ten laste van de tegenpartij.

.....

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer -- 14 October 1950

Voorzitter : M. de Potter.

Raadsheren : M.M. W. Malgaud en Gilmet.

Advocaten : Mrs Boelens, Verbaet, Schöller, Lambin, de Vergnie, Castille en Bohy-Denis.

1. Onrechtmatige daad. — Ondergeschikte in de zin van art. 1384, lid 3, B.W.
2. Koop en verkoop. — Algemene verkoopvoorwaarden. — Onbekendheid van de verkoper met de verborgen gebreken van de verkochte zaak (art. 1646 B.W.). — Fabrikant tot vrijwaring gehouden.

1. Wanneer de afgevaardigde beheerder ener vennootschap zijn eigen auto gebruikt zowel voor dienstzaken als voor zijn eigen zaken, is hij bij het gebruik van de auto niet ondergeschikte van de vennootschap in de zin van art. 1384, lid 3, B.W., ook al draagt de vennootschap de kosten van de verzekering van de wagen en al heeft zij een harer arbeiders aan de afgevaardigde beheerder afgestaan om de wagen te besturen. De auto staat in dat geval niet onder hoede van de vennootschap doch onder die van de afgevaardigde beheerder.
2. Algemene verkoopvoorwaarden, uitgaande van een van partijen, kunnen slechts deel uitmaken van een overeenkomst, indien zij vóór of bij het sluiten daarvan kenbaar zijn gemaakt.

De in art. 1646 B. W. bedoelde onbekendheid van de verkoper met de gebreken van de zaak mag slechts ingeroepen worden, indien zij niet het gevolg is van een nalatigheid; de koopman, die een tot zijn handel behorend voorwerp verkoopt, heeft de plicht zich er van te vergewissen, dat dit voorwerp geen verborgen gebreken heeft.

De fabrikant van de zaak, waarvan gebleken is, dat zij verborgen gebreken had, is zijnerzijds tot vrijwaring gehouden jegens de handelaar die de zaak van hem gekocht heeft.

Mij Générale métallurgique de Hoboken en J. Leemans t/ Keuth, N.V. L'Autolocomotion, N.V. Etabl. Berg; N.V. Zurich t/ N.V. L'Autolocomotion, N.V. Etablissements Berg; N.V. L'Autolocomotion t/ P.V.B.A. Comprigaz, N.V. Etabliss. Berg t/P.V.B.A. Comprigaz.

Gezien de uitgifte in regelmatige vorm van het vonnis, dd. 10 Juli 1946 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen;

Overwegende dat de beroepen alsook de tegenberoepen regelmatig zijn naar vorm en de beroepen tijdig werden ingesteld;

Overwegende dat de wagen, die de oorzaak werd van het hierna besproken ongeval eigendom is van appellant Leemans; dat deze wagen op het ogenblik van het ongeval zich bevond in de garage van dezelfde Leemans, garage die diens woning aanpaalt; dat Leemans verklaart dat hij de wagen gebruikte zowel voor zijn dienstzaken, in zijn hoedanigheid van afgevaardigde-beheerder van appellante Société Métallurgique de Hoboken als voor zijn persoonlijke zaken, hetgeen niet betwist wordt;

Overwegende dat anderzijds niet betwist wordt dat voormelde Métallurgique de Hoboken de kosten van de verzekering van de wagen droeg en een van hare werklieden aan Leemans afstond om de wagen te besturen; dat dergelijke overeenkomst deel uitmaakt van de overeenkomsten tussen voormelde partijen over de bezoldiging van de ene door de andere; dat het

aan deze partijen vrij stond aangaande het gebruik van een wagen door Leemans aan hun overeenkomst de vorm te geven, die zij verkozen, en aldus te bepalen dat Leemans de eigenaar zou zijn van de wagen, die hij gedeeltelijk voor de maatschappij zou gebruiken; dat het dan ook tengevolge van deze toestand is dat de bestelling van een apparaat «Gazamo» door Leemans persoonlijk aan de maatschappij «L'Autolocomotion» gedaan werd, en het proces tussen deze personen dient te worden beslecht;

Overwegende dat Leemans bijgevolg de hoede had van zijn wagen die hij gebruikte en in zijn garage borg; dat om dezelfde redenen de Générale Métallurgique dezelfde hoede niet had; dat zonder grond beweerd wordt dat Leemans, die de afgevaardigde-beheerder van de Générale Métallurgique is, anderszids de ondergeschikte van deze laatste zou zijn in de zin van art. 1384, lid 3, van het B.W. voor de hoede van een wagen die aan de Maatschappij niet toebehoort, en dat zelfs niet aangeduid wordt hoe deze bewering zou moeten begrepen worden;

Overwegende dat, ten verzoeken van de Générale Métallurgique een verslag over het ongeval opgesteld werd door de Association Vinçotte;

Overwegende dat in het verslag vermeld wordt dat bij de eerste vaststellingen aanwezig was onder anderen een afgevaardigde van de geïntimeerde Maatschappij «Comprigaz»; dat insgelijks vermeld wordt dat een proefneming op 23 September 1943 gedaan werd bij de Maatschappij Autolocomotion;

Overwegende dat hierdoor voldoende blijkt dat het deskundig onderzoek geschiedde krachtens een overeenkomst van genoemde partijen en op tegenspraak, dit uitdrukkelijk aangaande Comprigaz en stilzwijgend aangaande Autolocomotion en Leemans, deze laatste het hierover eens zijnde;

Overwegende dat de wetenschappelijke kennis en de bekwaamheid van de deskundige door niemand betwisteld wordt en er dus geen aanleiding bestaat voor een nieuw deskundig onderzoek;

Overwegende dat, toen bij de eerste vaststellingen van de deskundige het litigieuze toestel geopend werd geen van de belanghebbenden enige opmerking gemaakt heeft aangaande de identiteit van dit toestel; dat in het bijzonder door niemand beweerd werd, dat de hiernabesproken dalende buis niet dezelfde zou geweest zijn als die, welke geleverd werd; dat de betwistingen over de lengte van deze buis slechts begonnen, toen de deskundige te kennen gaf, dat de bestaande buis te kort was en dat dit een belangrijke rol speelde;

Dat, waar niemand vóór het ongeval het belang van de lengte van deze buis in het licht stelde, het ondenkbaar is dat Leemans, zonder enig mogelijk nut en integendeel onder bedreiging van een ernstig gevaar, de geleverde buis zou verkort hebben;

Overwegende dat, steunende op nauwkeurige vaststellingen en duidelijk omschreven redenen, de deskundige tot de volgende besluiten komt: ten eerste de ketel, die de ammoniak moest inhouden, vertoonde een belangrijk gebrek in het solderen; ten tweede, het gehalte aan zwavel en phosphor van het metaal was hoger dan de toegelaten grens; ten derde, de dalende buis, die de aanvoer van de ammoniak moest beperken, had een lengte van vier en dertig millimeter, terwijl zij vijf en zestig millimeter had moeten meten; dienvolgens was de voor de gassen voorbehouden ruimte te klein en bedroeg slechts vier tiende van die welke door het reglement opgelegd was, daarom kon een ontploffing zich voordoen als het gevolg van de gewone verwarming van de wagen door een normale uitwerking van de zon; ten vierde, dit gevaar werd

vergroot, indien de vulling van de ontvanger niet op de best mogelijke wijze door drukking geschiedde, met dit bijzonder gevaar diende rekening te worden gehouden; de veiligheid van het toestel mocht niet afhangen van de naleving van op te leggen voorzichtigheidsregelen voor het vullen van het toestel; bijgevolg hadden de wanden van de ketel een dikte van acht en half millimeter moeten hebben in plaats van de bestaande vijf millimeter; de mogelijkheid van het herleiden van de acht en half millimeter tot zes en half wordt gesproken, maar zonder enig stellig besluit;

Overwegende dat in rechte op basis van het voorgaande, dient te worden aangenomen: dat het toestel, dat onplofte, geen veranderingen ondergaan heeft sedert zijn levering aan Leemans tot op het ogenblik van het ongeval, namelijk wat betreft de dalende buis; dat geen fout bewezen werd tegen Leemans of zijn ondergeschikte in het bijzonder bij het vullen van de ontvanger; dat het litigieuze toestel gebreken vertoonde, enerzijds bepaalde gebreken in de hoedanigheid van het metaal en het solderen en voornamelijk in de lengte van de dalende buis, en anderzijds een algemeen gebrek in de aanleg van het werktuig door het ontbreken van een coëfficiënt van veiligheid voor het geval van ondoelmatige vulling; dat de verkoper van het toestel op zijn minst de koper van het bestaan van een bestendig en ernstig gevaar had moeten verwittigen en er op wijzen, dat het gevaar kon verminderd worden door een vulling bij middel van drukking; dat bedoelde gebreken in het metaal, de bouw en de berekening van het toestel verborgen gebreken waren; dat de ontploffing het gevolg is geweest van deze gebreken;

Overwegende dat uit deze punten en het hierboven uiteengezette voortvloeit dat Leemans alleen tegenover Keuth verantwoordelijk is voor de gevolgen van de ontploffing;

Overwegende dat de benoeming van deskundigen door de eerste rechter geboden was om de door Keuth geleden schade te bepalen; dat Leemans opwerpt dat, gezien de tijd die verlopen is, de deskundigen geen nuttige vaststellingen meer kunnen doen;

Dat het aan de deskundigen behoren zal te zeggen of zij hun opdracht met voldoende zekerheid kunnen uitvoeren;

Overwegende dat de eerste rechter ten onrechte een voorlopige veroordeling uitgesproken heeft voor de bedragen van 25.000 en 4.592,40 fr.; dat de schade en het verband daarvan met het ongeval tot nu toe niet voldoende besproken noch bewezen werden en de veroordeling dient herleid te worden tot een bedrag van 10.000 fr.;

Overwegende dat de Maatschappij L'Autolocomotion als verkoopster van het litigieuze toestel tot de wettige vrijwaring tegenover Leemans gehouden is;

Overwegende dat zij zich vruchteloos beroept op algemene verkoopvoorwaarden, die haar verantwoordelijkheid zouden beperkt hebben;

Overwegende dat algemene verkoopvoorwaarden van een partij slechts kunnen deel uitmaken van een overeenkomst, wanneer zij vóór of bij het sluiten van het contract kenbaar gemaakt worden; dat deze omstandigheid bewezen moet worden en het bewijs daarvan ter zake noch geleverd noch aangeboden wordt;

Overwegende dat de verkoopster tevergeefs art. 1646 van het B. W. inroept, beweerende dat zij de verborgen gebreken niet kende, dat de onwetendheid slechts mag ingeroepen worden wanneer zij niet het gevolg is van een nalatigheid; dat de koopman, die een voorwerp van zijn handel verkoopt, de plicht heeft zich ervan te vergewissen dat dit voorwerp niet met ver-

borgen gebreken behept is (Hof van Verbreking, 4 Mei 1939, Pas. '39, I, 223);

Overwegende dat de verkoopster ook te vergeefs beweert dat zij het toestel door een andere deed monteren; dat de verkoop op een gemonteerd en onmiddellijk bruikbaar toestel sloeg en de voorwaarden waarin het gemonteerd werd, aan de koper vreemd blijven; dat de omstandigheid, dat de maatschappij L'Autolocomotion slechts de vertegenwoordiger van een derde zou zijn, insgelijks aan Leemans vreemd is;

Overwegende dat geen enkel bewijsmiddel aangevoerd wordt ter staving van de bewering dat de maatschappij L'Autolocomotion voor of hij het sluiten van het contract Leemans zou verwittigd hebben van mogelijke defecten van het verkochte toestel of aan Leemans zou opgelegd hebben de vulling bij haar en door haar personeel te doen verrichten;

• Overwegende dat de maatschappij L'Autolocomotion als verkooptster bijgevolg Leemans als koper moet vrijwaren tegen de veroordelingen, die hieronder tengevolge van bedoelde gebreken tegen hem zullen uitgesproken worden;

Overwegende dat het contract, gesloten tussen Leemans en de maatschappij «Le Gaz Cy», wat het litigieuze toestel betreft, enkel sloeg op de plaatsing daarvan, en er in de briefwisseling geen spraak is geweest tussen deze partijen van de bouw van hetzelfde toestel; dat er dus geen rechtsverband bestaat tussen deze partijen, wat het ongeval betreft; dat geen betwisting bestaat over het feit dat ter zake de partij Etablissements Berg als opvolger van de maatschappij Le Gaz Comprimé optreedt;

Overwegende dat de maatschappij Le Gas Comprimé (Comprigaz) de bouwer van het litigieuze toestel is; dat dit laatste door haar aan de maatschappij L'Autolocomotion geleverd werd; dat de maatschappij Comprigaz vóór het ongeval tussengekomen is om de gebreken van het toestel te verhelpen, en na het ongeval deel nam aan het deskundig onderzoek; dat geen van deze punten bij de behandeling ter zake betwist werd, en ten overstaan van het verhaal van de maatschappij L'Autolocomotion tegen de maatschappij Comprigaz op de basis van art. 1641 van het B. W. niet bewoerd werd dat deze laatste niet als verkooptster zou opgetreden zijn; dat in de in haar bundel neergelegde besluiten van eerste aanleg Comprigaz bekend het litigieuze toestel aan de maatschappij L'Autolocomotion geleverd te hebben;

Overwegende dat bijgevolg de redenen, die hierboven ingeroepen worden voor de vrijwaring van Leemans door L'Autolocomotion hun toepassing vinden op de vrijwaring van deze laatste door Comprigaz;

Overwegende dat de wagen van Leemans door de maatschappij Générale Métallurgique verzekerd werd in het voordeel van Leemans bij de Verzekeringsmaatschappij Zurich; dat na deskundig onderzoek de aan de wagen toegebrachte schade geschat werd op 24.496 frank, vermeerderd met 375 frank voor de taks; dat de verzekeraar ook verantwoordelijk was voor de onkosten, voorzien in art. 7 van haar bijzondere voorwaarden en hierover geen betwisting rijst; dat de verzekeraar aan Leemans de som van 26.506 fr. betaald heeft en Leemans hem in zijn rechten deed treden tegen de derden, verantwoordelijk voor het ongeval, en namelijk tegen de verkopers van de toestellen Gazomo en Comprigaz, dit volgens kwijting (gezegeld met 15,90 fr.) van 21 Augustus 1944, in de bundel berustende;

Overwegende dat bij deze verzekering uitgesloten werd de schade voortkomend van een gebrek in de

bouw of in de stof van de verzekerde wagen; dat zulk beding scherp dient te worden uitgelegd;

Dat de verzekeraar heeft kunnen aannemen dat het beding niet sloeg op een toestel, dat op de wagen bevestigd werd, dat de maatschappij Zurich dus in de plaats getreden is van Leemans voor de rechten, die aan deze hierboven toegekend werden tegen de maatschappij L'Autolocomotion; wat de bedoelde som betreft, dat het bedrag van deze schade voldoende blijkt uit de aangehaalde gronden; dat geen intresten verschuldigd zijn bij gebrek aan aanmaning, voor de dag van de dagvaarding;

.....

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 2 Mei 1950.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : MM. van Wetter en Louveaux.

O.M. : M. Matthys, subst. Procureur-Generaal.

1. **Burgerlijke rechtsvordering. — Vatbaarheid voor hoger beroep.**
2. **Verzekering. — Verjaringstermijn van artikel 32 der wet van 11 Juni 1874 geldt ook voor onderlinge verzekeringen.**

1. *Voor de vaststelling van de vatbaarheid voor hoger beroep moet niet alleen rekening worden gehouden met de bij dagvaarding gevorderde hoofdsom, doch ook met het bedrag van de op de dag der dagvaarding vervallen bedongen verwijlinteressen.*

2. *De verjaringstermijn van art. 32 van de wet van 11 Juni 1874 is ook van toepassing op onderlinge verzekeringen.*

Naar luid van art. 2 van voormelde wet zijn haar bepalingen op de onderlinge verzekeringen toepasselijk voor zover zij niet onverenigbaar zijn met zodanige verzekeringen.

Er is geen enkele reden waarom de toepassing van art. 32 voornoemd onverenigbaar zou zijn met het onderlinge verzekeringbedrijf.

De Veerman en Van Peteghem t/ Onderlinge verzekeringsvereniging tegen oorlogsriscico's op vaste bodem.

Wat de ontvankelijkheid van het hoger beroep betreft :

Overwegende dat geïntimeerde het hoger beroep niet ontvankelijk acht, omdat het oorspronkelijk gevorderde bedrag de 25.000 frank niet bereikt;

Overwegende echter dat bij de inleidende dagvaarding dd. 1 Maart 1949, niet alleen een som van frank 23.642,70 werd gevorderd, maar ook de contractuele verwijlinteressen, bepaald op 0,5 % per achterstallige maand van af 23 Juli 1945; 1 Augustus 1945 en 10 Mei 1946 telkens op een bedrag van 100.302,30 frank;

Dat op 1 Maart 1949 de gevorderde intresten 6.232,90 frank beliepen zodat de gevorderde som een totaal bedroeg van 29.875,60 frank, welk bedrag dit van de laatste aanleg overschrijdt;

Ten gronde :

Overwegende dat voornoemde bedragen gevorderd worden ingevolge een door appellante bij geïntimeerde ondertekend verzekeringscontract tegen de oorlogsriscico's;

Overwegende dat appellante de bij artikel 32 der wet van 11 Juni 1874 op drie jaar bepaalde verjaring inroept om haar vrijstelling van het gevorderde te bekomen;

Overwegende dat geïntimeerde hiertegen opwerpt dat de bij voormeld artikel bepaalde bijzondere verjaring niet toepasselijk is op de onderlinge verzekering, wier statuten bepalen dat gebeurlijk een aanvullende bijdrage (omslag) kan worden geëist, welke schommelt naar evenredigheid van de belangrijkheid van de door de oorlogsfeiten aan haar leden veroorzaakte schade;

Overwegende dat, naar luid van artikel 2 van de wet dd. 11 Juni 1874, de onderlinge verzekeringen aan de bepalingen van voornoemde wet onderworpen zijn, voor zoveel zij verenigbaar zijn met zulkdanige verzekering;

Overwegende dat de wetgever de verjaring op 3 jaar heeft gesteld, omdat die termijn voldoende leek om de rechten van eenieder te vrijwaren, terwijl het te vrezen was dat na een langere tijdruimte de bewijsmiddelen zouden te loor gaan (Namur B. II, n° 1527);

Overwegende dat het vertrekpunt van de verjaring in zake opvordering van premie, bijdrage of omslag, de dag is waarop deze opeisbaar worden (Van Eeckhout, ed. 1928, n° 150);

Overwegende dat men dan ook niet inziet, waarom de toepassing van artikel 32 der wet van 1874 niet verenigbaar zou zijn met het bedrijf van de onderlinge verzekeringen; (De Page, B. VII, blz. 1177, noot 1; Van Dievoet, Het verzekeringswezen in België, blz. 127 en artikel 46 van zijn voorontwerp op de onderlinge verzekeringen; Laloux, blz. 200, n° 233);

Overwegende dat de gevorderde omslagen en bijdragen opeisbaar waren op 30 Juni 1944, 1 December 1944, 30 Juni 1945 en 1 Januari 1945; dat zelfs indien de schorsing toegekend bij B.W. dd. 1 Mei 1944, een einde nemend op 1 April 1945 (B.W. 19 Maart 1945, Cass. 30.10.46, Pas. 388) in acht wordt genomen, de verjaring ter zake dan nog ten bate van appellante was ingetreden van af 1 April 1948 en 30 Juni 1948;

Om die redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 2 van de wet van 15 Juni 1945;

Gehoord het openbaar ministerie in zijn eensluidend advies;

Alle andere besluiten als niet gegrond verwerpende, verklaart het hoger beroep ontvankelijk en gegrond; doet dienvolgens te niet het vonnis a quo en, opnieuw wijzende, verklaart de bij exploit van 1 Maart 1949 ingestelde vordering tenietgegaan door verjaring en wijst ze af;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

2e Kanton. — 25 Mei 1950.

Rechter : M. E. Jans.

Advocaten : Mrs Stuyck, Van den Heuvel en Speyer.

1. **Naamloze vennootschap. — Vertegenwoordiging in rechte. — Delegatiebevoegdheid van de beheerraad. — Dagvaarding. — Vereiste vermeldingen. — Collegiale beslissing van de beheerraad.**
2. **Buitengewoon huurrecht. — Geen wettelijke huurverlenging ten behoeve van onderhuurders bij contractueel verboden onderverhuur.**

1. *Indien de statuten ener N.V. aan de beheerraad een onbeperkte bevoegdheid en het algemene recht toekennen om de bevoegdheden van de afgevaardigde-beheerders en van de directeuren te bepalen, is de beheerraad ook gerechtigd zijn bevoegdheid om de vennootschap in rechte te vertegenwoordigen, over te dragen.*

De bevoegdheid om de vennootschap ook als eischer in rechte te vertegenwoordigen, sluit in zich de bevoegdheid om rechtsgedingen in te stellen.

Wanneer een bepaald persoon de macht bezit om de vennootschap in rechte te vertegenwoordigen, is het niet vereist de namen en woonplaats van alle leden van de beheerraad in de dagvaarding te vermelden.

Een collegiale beslissing van de beheerraad blijft geldig, ook al worden later leden door andere vervangen.

2. *Wanneer een huurcontract een uitdrukkelijk verbod van onderverhuur inhoudt, kunnen de onderhuurders, aan wie de hoofdhuurder, in strijd met dat verbod, heeft onderverhuurd, zich krachtens artikel 9 van de buitengewone huurwet niet beroepen op een wettelijke huurverlenging.*

Indien de verhuurder gedurende lange tijd feitelijk de onderverhuur heeft gedoogd, bestaat er aanleiding om aan de onderverhuurders een lange termijn toe te staan voor het zoeken van een andere woning.

N.V. voor het bouwen van burgerhuizen
t/ Kayser, Hermann, Baudrez.

Overwegende dat verweerster Baudrez in hoofdde de niet ontvankelijkheid van de eis opwerpt;

Overwegende dat luidens de dagvaarding de vordering door aanlegster ingeleid is «vervolg en benaerstiging van haar bestuurder, de heer Louis Luyckx»;

Overwegende dat verweerders aanvoeren dat aanlegster niet bewijst dat de heer Luyckx regelmatig belast werd met het instellen van gedingen; dat zij inderdaad niet bewijst dat de beheerraad krachtens de statuten van de vennootschap het recht zou hebben zijn machten om deze laatste in rechte te vertegenwoordigen over te dragen, dat bovendien een mandaat om een vennootschap in rechte te vertegenwoordigen niet verward mag worden met het recht om gedingen in te stellen, dat verder de dagvaarding niet voldoet aan de voorschriften van art. 61 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering; dat inderdaad, wie ook feitelijk het geding instelt, de namen van de beheerders van de maatschappij altijd op straf van nietigheid in het inleidend exploit dienen vermeld te worden;

Overwegende dat art. 20 der statuten van aanlegster luidt als volgt : « Le conseil d'administration est investi des pouvoirs des plus étendus pour la gestion et l'administration de la société; sans aucune limitation

Vlaamse Juristen,

abonneert U
op het

“Rechtskundig Weekblad”

ni réserve»; dat art. 23 van dezelfde statuten luidt als volgt: «Le conseil d'administration peut nommer un ou plusieurs administrateurs délégués ou directeurs, dont il déterminera les pouvoirs, les attributions et la rémunération et qui seront toujours révocables par lui»;

Overwegende dat blijkend een proces-verbaal, gepubliceerd in de toevoegsels van het Staatsblad de dato 3 Juli 1937 onder nummer 10667, de beheerraad op zijn vergadering van 4 Juni 1937 de heren Louis Luyckx en Etienne Schobbens, respectievelijk benoemde tot directeur en adjunct-directeur; dat hetzelfde uittreksel bepaalt hetgeen volgt: «Conformément à l'article 21 des statuts, les actes engageant la société vis-à-vis des tiers à l'exception de ceux de service et des besoins journaliers, doivent justifier en aucun cas, d'un mandat spécial; Mr Louis Luyckx et Etienne Schobbens sont investis des pouvoirs nécessaires pour assurer la gestion journalière de la société. En conséquence, chacun d'eux, dans le cadre de la gestion journalière et à l'exclusion des actes réservés à la signature de deux administrateurs par l'article 21 des statuts, notamment des acquisitions ou aliénations de biens immeubles et les actes hypothécaires, pourra signer valablement seul au nom de la société aux fins de: ...Représenter la Société en justice tant en demandant qu'en défendant»;

Overwegende dat gezien de onbeperkte bevoegdheid hem door de statuten toegekend en het algemeen recht dat hem gegeven wordt de machten van de afgevaardigde beheerders en van de directeurs te bepalen, de beheerraad ook bevoegd is om zijn machten om de vennootschap in rechte te vertegenwoordigen over te dragen;

Overwegende dat, alhoewel uiterst dubbelzinnig opgesteld, de bedoeling van de beslissing van de beheerraad, opgenomen in voormeld proces-verbaal niet twijfelachtig is, namelijk aan de directeur en aan de adjunct-directeur elk afzonderlijk de macht te geven om de vennootschap in rechte te vertegenwoordigen;

Overwegende dat de macht de vennootschap in rechte te vertegenwoordigen ook als aanlegster, die om rechtsgedingen in te leiden omvat;

Overwegende dat, wanneer een bepaald persoon de macht bezit om de vennootschap te vertegenwoordigen, het niet vereist is de namen en woonplaats van al de leden van de beheerraad in de dagvaarding te vermelden (Verbr. 29 Maart 1906, Pas. 1906, I, 180; Revue prat. de Droit Belge; V°. Exploit n° 133, Handelsrechtb. Luik, 29 Juni 1926; Rev. prat. des Soc. 1926, n° 2735; Handelsr. Gent, 16 Maart 1932, Ibid 1932, n° 3224);

Overwegende dat verweerster Baudrez opwerpt dat de heer Luyckx zijn macht ontvangen heeft van een beheerraad, wiens machten sedert lang vervallen zijn;

Overwegende dat de machten van de heer Luyckx hem gegeven werden door de beheerraad, orgaan van de vennootschap, en niet door zijn leden in eigen naam;

Overwegende dat de wijzigingen in deze leden zonder invloed zijn op de gegeven volmacht;

Ten gronde:

Overwegende dat blijkens huurceel de dato 12 April 1934 de heer Aug. Kayser, echtgenoot, intussen overleden, van verweerster Mevrouw Kayser, van aanlegster in huur nam voor een tijdperk van 1 jaar, aanvang nemende op 1 Mei 1934 een huis, gestaan en gelegen te Antwerpen, Raafstraat 11;

Overwegende dat de laatste huurprijs fr. 13.800,— bedroeg;

Overwegende dat het huurcontract het verbod inhield de huur af te staan of het huis geheel of gedeeltelijk voort te verhuren zonder dat de huurder zich kon beroepen op een stilzwijgende toestemming van de verhuurster;

Overwegende dat Mevrouw Kayser en voorheen haar echtgenoot sedert talrijke jaren zekere vertrekken in het verhuurde huis voortverhuurd heeft aan verweersters, Mevrouw Hermann en Mevrouw Baudrez;

Overwegende dat de hoofdhuurster, na regelmatig opzegging gedaan te hebben, het huis op 1 Februari 1950 verlaten heeft;

Overwegende dat verweersters Hermann & Baudrez, zich beroepende op art. 9 van de samengeschakelde huishuurwetten, bewezen ten opzichte van aanlegster recht te hebben op de wettelijke huurverlenging;

Wat betreft verweerster Wwe Kayser;

Overwegende dat verweerster Kayser verstek laat gaan;

Overwegende dat aanlegster aanvoert dat zij bij het einde der verhuring, namelijk op 1 Februari 1950; het verhuurde goed niet vrij afgeleverd heeft en de sleutels niet afgegeven heeft; dat zij inderdaad in strijd met de uitdrukkelijke bepalingen van de huurovereenkomst de eerste verdieping en de hoogste tussenverdieping aan verweerster Hermann-Wibbe en twee mansarden aan verweerster Wwe Baudrez voortverhuurd heeft; dat daarenboven het verhuurde goed aanzienlijke huurschade ondergaan heeft;

Overwegende dat verweersters Hermann en Baudrez opwerpen dat het huurceel alle kracht verloren heeft 1) daar het slechts gesloten werd voor een jaar en 2) daar aanlegster steeds met de voortverhuring ingestemd heeft;

Overwegende dat deze opwerpingen ook gelden in de vordering tegen verweerster Kayser;

Overwegende dat de oorspronkelijke huurovereenkomst voortgezet werd bij stilzwijgende inhuring;

Overwegende dat art. 1759 B.W. uitdrukkelijk bepaalt dat de stilzwijgende inhuring geschiedt onder dezelfde voorwaarden als de oorspronkelijke verhuring;

Overwegende dat de voortverhuring aan verweerster Hermann ingegaan is op 15 Januari 1939, die aan verweerster Baudrez op 1 Februari 1938;

Overwegende dat het niet aan te nemen is dat aanlegster, wier doel is de verhuring van huizen en die over een personeel beschikt om toezicht uit te oefenen over haar huurders, gedurende al die jaren onwetend is gebleven van de voortverhuring;

Overwegende dat, gezien de formele bepaling van de huurovereenkomst, haar afstand van het verbod van voortverhuring niet kan bewezen worden door vermoedens;

Overwegende dat in die omstandigheden haar stilzwijgen als een louter gedogen dient te worden beschouwd;

Overwegende dat hieruit volgt dat zij enerzijds aan haar hoofdhuurster geen verwijt kan maken van het feit, dat zij het verhuurde goed niet volledig ontruimd heeft, omdat de onderhuurders de wettelijke huurverlenging inroepen; doch anderzijds dat de onderhuurders niet kunnen genieten van het voordeel van art. 9 van de huishuurwetten;

Overwegende dat, gezien het lange tijdperk gedurende hetwelk aanlegster de onderverhuring gedoogd heeft, het past verweersters een lange termijn toe te staan om een andere woning te zoeken;

Overwegende dat, wat betreft de huurherstelling

wij niet beschikken over de nodige gegevens om over deze eis te beslissen, en dienvolgens de benoeming van een deskundige nodig is;

(.....)

VREDEGERECHT TE EKEREN

28 December 1950.

Plaatsvervangend rechter: M. C. de Baeck.

Advocaten: Mrs Colson en Debergh.

1. **Kleine nalatenschappen. — Verzoek tot overneming tegen schattingsprijs ingediend bij de vrederechter. — Vordering tot licitatie aanhangig gemaakt voor de rechtbank van eerste aanleg na het verzoek tot overneming. — Onbevoegdheid van de vrederechter.**
2. **Kosten in gerechtszaken. — Verdeling der gerechtskosten. — Fout van de winnende partij.**

1. *De vordering tot vereffening en verdeling, regelmatig ingeleid voor de Rechtbank van eerste aanleg, onttrekt het verzoek tot overneming; ingediend krachtens de wet van 16 Mei 1900, aan de kennisneming van de vrederechter, zelfs indien deze reeds (een) expert(s) heeft aangesteld en deze expert(s) reeds de schatting heeft (hebben) gedaan.*

Het verzoek tot overneming kan opnieuw gesteld worden bij wijze van tegeneis voor de Rechtbank van eerste aanleg, die van de vordering tot licitatie dient kennis te nemen; deze kan de vordering tot licitatie verwerpen en ofwel de voortzetting van de rechtspleging voor de vrederechter bevelen, ofwel zelf tot de schatting van de over te nemen goederen overgaan of doen overgaan.

2. *Wordt de vordering tot licitatie eerst aanhangig gemaakt nadat de door de vrederechter aangestelde deskundige de schatting der over te nemen goederen had gedaan, dan kan het grootste gedeelte der gerechtskosten (in casu 19/20) van de procedure voor de vrederechter ten laste gelegd worden van de partijen die op het laatste ogenblik tot vereffening en verdeling hebben doen dagvaarden.*

A. Corynen t/ Cons. Corynen.

Gezien het door aanlegger ingediende verzoekschrift van 25 Februari 1950 en ons daarop gegeven bevelschrift van 9 Maart 1950, waarbij de Heer Hendrickx Louis, landmeter te Stabroek, werd aangesteld als schatter;

Gezien de aangetekende zendingen van Onze Griffier van 17 Maart 1950, waarbij partijen opgeroepen werden om te verschijnen ter zitting van 23 Maart volgende, waarop de eedaflegging van de schatter werd vastgesteld;

Gezien het proces-verbaal van eedaflegging van 23 Maart 1950, waarin de schatter de plaatsopneming vaststelde op Donderdag 6 April te 2 u. 's namiddags; Gezien de aangetekende zendingen van onze Griffier van 31 Maart 1950, waarbij partijen verwittigd werden van deze plaatsopneming;

Gezien het verslag van de deskundige schatter van 26 April 1950;

Gezien de aangetekende zendingen van onze Griffier van 21 Augustus 1950, waarbij partijen uitgenodigd werden ter zitting van 14 September 1950 te verschijnen ten einde over de gevraagde overneming op schatting in reste te horen beslissen;

Overwegende dat aanlegger Corijnen Antonius in zijn

verzoekschrift, bij toepassing van artikel 4 der wet van 16 Mei 1900 op de kleine nalatenschappen, de overneming vraagt van:

1. Woonhuis met stalling en aanhorigheden, op en met grond gestaan en gelegen te Lillo, Gesneuveldenlaan, 34, gekadaastreerd Wijk B, n° 249, groot 950 m.v.

2. Weiland te Lillo, gekadaastreerd Wijk B, (n° 221f en 222a, groot 1 ha. lees :) n° 224i, groot 76 a. 40 ca., en volgens titel 75 a. 90 ca., en landbouwland aldaar, gekadaastreerd Wijk B, n° 221f en 222a, groot 1 ha. 85 a. 20 ca., en groot volgens titel 1 ha. 82 a. 37 ca.

3. Vee, landbouwgereedschap, gerieven en enige meubelen, dienstig tot de uitoefening van het landbouwbedrijf.

Overwegende dat de schatter blijkens zijn voormeld deskundig verslag de waarde der goederen heeft vastgesteld op 470.382 fr.;

Overwegende dat thans verweerders opwerpen dat wij onbevoegd zouden zijn om nog verder kennis te nemen van het verzoek tot overneming, daarbij steunend op het feit dat door verweerders een vordering tot licitatie voor de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen werd aanhangig gemaakt bij exploit van 1 September 1950;

Overwegende dat deze opwerping gegrond is;

Overwegende inderdaad dat volgens de eenparige rechtsleer en rechtspraak een vordering tot vereffening en verdeling, regelmatig ingeleid, ten gevolge heeft het verzoek tot overneming aan de kennisneming van de vrederechter te onttrekken, zelfs indien deze reeds een expert heeft aangewezen, en deze expert reeds de schatting heeft gedaan (zie Ernst, Régime successoral des petits héritages, p. 184, n° 96; F. Kerremans- Maes, Erfregeling van de Kleine Nalatenschappen, uitgave 1950, n° 88; Burg. Rechtb. Brussel, 29 April 1925, B.J. 1926, 31; Burg. Rechtb. Charleroi, 30 October 1931, Pand. Pér. 1932, 156; Burg. Rechtb. Charleroi, 4 Mei 1944, Revue Prat. not. 1946, 52; Burg. Rechtb. Veurne, 30 November 1946, R.W. 1946-47, 816);

Overwegende dat deze rechtsleer en rechtspraak geheel in overeenstemming zijn met de geschiedenis van de totstandkoming van de wet van 16 Mei 1900, en namelijk met het verslag, uitgebracht naar aanleiding van een interpellatie van Ch. Woeste, door J. Van der Linden, in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, blijkens welk verslag de Vrederechter van het ogenblik dat er een werkelijk conflict bestaat, gebracht voor de rechtbank van Eerste Aanleg, om te oordelen over de noodzakelijkheid of de opportuniteit ener verdeling, geen uitspraak meer kan doen nopens het verzoek tot overneming (Cfr. Parlementaire Bescheiden, Kamer van Volksvertegenwoordigers 1899-1900, p. 1021);

Overwegende dat deze stelling conform is aan artikel 4 alinea 5 der wet zelf;

Dat aanlegger derhalve, van het ogenblik dat verweerders een vordering tot vereffening en verdeling hadden ingesteld, het verzoek tot overneming had moeten aanhangig maken bij wijze van tegeneis voor de Rechtbank van Eerste Aanleg, die de eis tot licitatie, in zoverre deze slaat op de goederen, die het voorwerp uitmaken van het verzoek tot overneming, immers kan verwerpen, en ofwel de voortzetting van de procedure voor de Vrederechter kan bevelen (cass. 2 Juni 1927, Pas. 1927-I-247) ofwel zelf de schatting van de prijs der over te nemen goederen kan doen, eventueel na aanstelling van een deskundige (Kluyskens, De Erfenissen, uitgave 1948, page 105) of na voldoende over de waarde ingelicht te zijn (Kerremans, op. cit. p. 136, n° 87) b.v. door de schatting van een door de Vrederechter reeds aangestelde deskundige(n),

waarbij een der doeleinden van de wet, besparing van geld en tijd, zou kunnen bereikt worden;

Overwegende dat de Vrederechter onbevoegd is om nog verder van het verzoek tot overneming kennis te nemen op grond van artikel 37bis 3° van de wet van 25 Maart 1876 op de bevoegdheid (Cfr. Rechtb. Charleroi, 4 Mei 1944, Revue Prat. Not. 1946, 53);

Overwegende dat het ons billijk voorkomt, en dit bij toepassing van artikel 131 Wetb. van Burg. Rechtspl., de kosten, inbegrepen de schattingskosten voor 1/20 ten laste van aanlegger en voor 19/20 ten laste van verweerders te leggen;

Overwegende dat het billijk is deze kosten voor 19/20 ten laste te leggen van verweerders, omdat zij het verzoek tot overneming vóór ons deden mislukken door in extremis een eis tot vereffening en verdeling in te stellen, nadat de schatting reeds gedaan was, en partijen bij aangetekende brief van 26 Augustus 1950 voor onze zitting van 14 September 1950 werden opgeroepen om definitief de prijs der over te nemen goederen te horen bepalen; dat zij hun voornemen om gerechtelijk de verdeling aan te vragen minstens voor elke schatting der over te nemen goederen hadden ten uitvoer moeten brengen om onnodige kosten te vermijden;

Overwegende dat aan aanlegger in het huidige geval niet de geringste schuld kan word geweten omdat hij bij ons een verzoek tot overneming heeft ingesteld, vermits op het ogenblik van dat verzoek geen eis tot licitatie hangende was, doch deze eerst werd ingeleid enkele dagen nadat partijen bericht ontvangen hadden om voor ons te verschijnen ten einde definitief de prijs der over te nemen goederen te horen bepalen.

Overwegende dat integendeel aan verweerders, indien zij voornemens waren de gerechtelijke vereffening en verdeling te eisen, kan verweten worden deze eis niet voor het veroorzaken van alle kosten te hebben ingesteld;

Overwegende dat deze oplossing steun vindt in rechtsleer en rechtspraak (zie o.a. Rép. Prat. Not. Dalloz, V° Frais et dépens, n° 24 en 250 V.; Fr. Cass. 4 Jan. 1893, D.P. 1895-1-294; Parijs, 16 Mei 1902, p. 1903-2-225; Req. 24 Oct. 1904, D.P. 1905-1-47; Req. 4 Febr. 1907, D.P. 1907-9-136);

Om deze redenen,

Alle andere tegenstrijdige besluiten van de hand wijzend en recht doende op tegenspraak en in hoogste aanleg;

Verklaren ons onbevoegd om nog verder uitspraak te doen over het verzoek tot overneming van aanlegger; verwijzen aanlegger zoals het behoort;

Veroordelen, bij toepassing van artikel 131 Burg. Rechtsvordering en om de redenen als hoger vermeld, aanlegger tot 1/20 en verweerders tot 19/20 der kosten, inbegrepen de kosten van schatting, belopende in totaal tot heden 2.483 fr.;

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar, niettegenstaande de aanwending van enig rechtsmiddel en zonder borg;

Zeggen dat de artikelen 2, 30, 34, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935 in acht genomen werden.

NOOT: 1. Blijft de vrederechter bevoegd om kennis te nemen van een verzoek tot overneming krachtens de wet van 16 Mei 1900, wanneer bij de rechtbank van eerste aanleg, na het indienen van een verzoekschrift tot overneming bij de vrederechter, een vordering tot vereffening en verdeling is ingesteld?

2. Moet de verliezende partij steeds in de gerechtskosten worden verwezen?

Bovenstaand vonnis beantwoordt beide vragen ontkennend.

I.

1. Buiten de in bovenstaand vonnis aangehaalde rechtspraak zijn bij ons weten geen andere gepubliceerde beslissingen t.a.v. dit vraagstuk aan te wijzen: de vrederechter is onbevoegd, wanneer gedurende de procedure tot overneming een vordering tot licitatie ingesteld wordt.

Deze rechtspraak lijkt in overeenstemming met de wet (art. 4), met de wordingsgeschiedenis van de wet, alsmede met de wet van 25 Maart 1876 op de bevoegdheid (art. 37bis).

Toch kunnen in verband met bovenstaand vonnis verschillende vragen worden gesteld.

Zou de vrederechter zich onbevoegd hebben moeten verklaren, wanneer hij het recht tot overneming aan verzoeker reeds had toegekend, vóór de schatting, vóór de bepaling van de overnemingsprijs?

De procedure tot overneming bestaat gewoonlijk uit twee fasen. De eerste fase kan bestaan in de benoeming van een deskundige om de overnemingsprijs te bepalen (tussenvonnis); de tweede fase zal bestaan in de bepaling van de definitieve overnemingsprijs met verwijzing der partijen voor een notaris (eindvonnis).

Zowel in de eerste als in de tweede fase kan het recht tot overneming, indien de daartoe vereiste voorwaarden vervuld zijn, toegekend worden; art. 4 der wet heeft immers niets bepaald omtrent de volgorde der werkzaamheden (zie Vredeger. Diksmuide, 19 Dec. 1950, R.W. 1950-1951, 1333 en de aldaar aangehaalde cassatie-arresten).

In de veronderstelling, dat de vrederechter vóór de schatting (eerste fase) het recht tot overneming heeft toegekend, kan o.i. door de verwerende partij het middel van onbevoegdheid wegens het instellen van een vordering tot licitatie niet meer worden opgeworpen. T.a.v. haar werd immers het recht van overneming onherroepelijk toegekend; alleen hij, aan wie het recht werd toegekend, kan er van afzien (zie nogmaals Vredeger. Diksmuide, 19 Dec. 1950 en de aldaar geciteerde rechtspraak), ook na de expertise, doch niet meer nadat de vrederechter partijen voor een notaris verwezen heeft (eindvonnis t.a.v. de prijs; vgl. Brussel 29 Februari 1936, Pas. 1936, II, 79).

Het in de eerste fase gewezen vonnis is dan gedeeltelijk eindvonnis, gedeeltelijk tussenvonnis. T.a.v. het recht tot overneming, althans t.o.v. de verwerende partijen, is het een eindvonnis; t.o.v. de bepaling van de prijs, is het een interlucotoir.

In die veronderstelling kan de vordering tot licitatie niet meer tot voorwerp hebben de goederen, waarop de overneming sloeg; de overneming staat gelijk met een gedeeltelijke verdeling en stelt een einde, wat die goederen betreft, aan de onverdeeldheid. Conflict van rechtsmacht is derhalve uitgesloten, ook al is bij het instellen van de vordering tot licitatie de overnemingsprijs nog niet bepaald.

Wij kunnen dus bovenstaand vonnis en de daarin aangehaalde jurisprudentie en rechtsleer slechts goedkeuren in zoverre het recht tot overneming niet vóór de schatting werd toegekend.

3. Naar aanleiding van het instellen der vordering tot licitatie had de vrederechter ook de procedure kunnen schorsen, zodat de rechtbank de voortzetting van de procedure voor de vrederechter had kunnen bevelen (Cfr. Cass. 2 Juni 1927, in het vonnis aangehaald).

4. Wat er ook van zij, indien het doel van de wet is het voorkomen van versnippering der erven, het besparen van geld en tijd, dan is het wenselijk, ten einde willekeur en onzekerheid te vermijden, ofwel

een termijn voor het instellen der vordering tot licitatie na het indienen van het verzoekschrift tot overneming voor te schrijven, ofwel te bepalen, dat de exceptie van onbevoegdheid in limine litis moet opgeworpen worden, ofwel de vrederechter de verplichting op te leggen het recht tot overneming vóór de schatting toe te kennen.

Een vordering tot licitatie (van het over te nemen goed), kan thans worden ingesteld, in welke stand van de procedure ook (behoudens het geval dat het recht vóór de schatting is toegewezen), alleen maar om het de verzoeker «moeilijk» te maken, hem van zijn voornemen af te brengen, ofwel omdat de wederpartij meent meer voordeel te kunnen halen uit een openbare verkoop van de goederen. De verzoeker-rechthebbende ziet er dan dikwijls van af zijn eis opnieuw te stellen voor de rechtbank bij wijze van weder-eis. Dit is ongetwijfeld in strijd met de door de wet beoogde doeleinden.

II.

5. Wat de verdeling der gerechtskosten betreft, heeft de vrederechter schijnbaar gebruik gemaakt van het hem door art. 131 Rv. verleende vermogen. Dit artikel, dat een uitzondering is op de algemene regel, vervat in art. 130 Rv., krachtens hetwelk de verliezende partij tot de gerechtskosten zal worden veroordeeld, kent aan de rechter de bevoegdheid toe de kosten geheel of ten dele tussen familieleden te compenseren; dezelfde bevoegdheid is hem gegeven, indien elk der partijen op verschillende punten in het ongelijk wordt gesteld.

De vraag kan worden gesteld, of het de werkelijke bedoeling van de vrederechter was de kosten groten-deels ten laste te leggen van de winnende partij bij toepassing van art. 131 Rv. wegens de tussen partijen bestaande verwantschap, dan wel de kosten ten haren laste te leggen, wegens een door haar tardief gevoerd verweer, wegens een door haar «begane fout in het voorbrengen harer middelen».

Wanneer wij de motivering van het vonnis nagaan, lijkt ons de enige bedoeling van de vrederechter geweest te zijn de winnende partij in het grootste deel der kosten te verwijzen, wegens het te late voorbrengen harer middelen: eerst nadat de aangestelde deskundige de overnemingsprijs bepaald had en partijen opnieuw voor de vrederechter waren geroepen om de definitieve overnemingsprijs te horen bepalen, stelde de winnende partij een vordering tot vereffening en verdeling in en wierp zij dientengevolge de onbevoegdheid van de vrederechter op. Waarom had zij niet onmiddellijk geageerd, nl. onmiddellijk na het indienen van het verzoekschrift, vóór alle veroorzaking van kosten?

Het is billijk, dat de winnende partij, — welke ook de redenen geweest zijn voor het instellen harer vordering tot licitatie en waarvan het nut op eerste zicht kan betwijfeld worden, vermits de verliezende partij ook haar verzoek tot overneming bij wijze van tegeneis voor de rechtbank kon stellen, — moet instaan voor de kosten, die de wederpartij te goeder trouw en zonder dat haar een fout of onvoorzichtigheid kan aangerekend worden, gemaakt heeft of heeft moeten maken om tot haar recht te komen. Het is immers de winnende partij, die de kosten veroorzaakt heeft. Althans had kunnen vermijden. Aldus gezien, heeft zij een fout begaan.

Ongetwijfeld heeft de vrederechter zich door deze overweging laten leiden: immers, bij een gewone toepassing van art. 131 Rv., had hij zijn beslissing niet

moeten motiveren (zie verder); de band van verwantschap volstond om de kosten geheel of ten dele te compenseren. Redenen van billijkheid, niet redenen van verwantschap liggen aan zijn beslissing ten grondslag; art. 131 Rv. werd slechts ingeroepen om een cassatiemiddel te voorkomen.

6. Deze beschouwing voert ons naar een korte uiteenzetting van het syteem der gerechtskosten. Moet de verliezende partij steeds de gerechtskosten dragen?

De algemene regel betreffende de gerechtskosten is neergeschreven in artikel 130 Rv., de verliezende partij zal tot de gerechtskosten worden verwezen. Dezelfde regel geldt in Nederland (art. 56, Ned. Wb. Rv.).

Over de grondslag van deze regel zijn de auteurs en de rechtspraak het niet eens. Men heeft de grondslag menen te vinden in een door de verliezende partij begane fout; wie in het ongelijk wordt gesteld blijkt onrechtmatig te hebben geprocedeerd en moet de daardoor aan de wederpartij veroorzaakte schade vergoeden. Art. 130 zou derhalve een toepassing zijn van art. 1382 B.W. (Men zie hierover: Star Busmann, Hoofdstukken van Burgerlijke Rechtsvordering, blz. 578, n° 402; R. Morel, *Traité élémentaire de procédure civile*, 2° édit. (1949), p. 530, n° 693; Claro, noot onder een arrest Hof Parijs, 16 Mei 1902, D.P. 1903, 2, 225, dat als grondslag van de veroordeling tot de kosten een «fout» aanneemt.)

Moeilijk kan evenwel aanvaard en volgehouden worden, dat, wie procedeert, hetzij als eisende, hetzij als verwerende partij, onrechtmatig of onbehoorlijk handelt; de verliezende partij kan geheel te goeder trouw overtuigd zijn van de gegrondheid van haar eis of haar verweer; zij gelooft aan haar «recht».

Slechts bij uitzondering kan een gedingvoerende partij een fout aangerekend worden, b.v. wanneer zij zich, wetende dat zij ongelijk heeft, inlaat met een proces; alleen in dit geval zou, volgens Star Busmann (op. cit. blz. 579) een veroordeling tot de kosten als *poena temere litigandum*, gerechtvaardigd zijn. Men hoede zich evenwel voor verwarring tussen de gewone veroordeling tot de kosten, die immers wordt uitgesproken, — onverschillig of de verliezende partij al dan niet roekeloos heeft geageerd of zich te weer gesteld — en de veroordeling tot schadevergoeding wegens roekeloos procederen, gepaard met de verwijzing in de gerechtskosten. De veroordeling tot de kosten is een gevolg van de hoofdveroordeeling, terwijl de veroordeling tot schadevergoeding wegens roekeloos procederen zelfstandig staat. De kosten kunnen niet als een schadevergoeding aangezien worden; deze laatste is immers een vergoeding wegens een werkelijk geleden nadeel, terwijl de kosten de uitgaven zijn, gemaakt om tot een beslissing in rechte te komen. Zij omvatten niet alle kosten; de winnende partij zal steeds een deel dragen. Er kan dus niet van een herstel van een door schuld veroorzaakte schade, d.i. van schadevergoeding, gesproken worden, wanneer de verliezende partij in de kosten verwezen wordt.

Er zijn gevallen (o.a. in de procedure van valsheid, request civiel), waarbij krachtens de wet de afgevoerde partij, naast de kosten, tot schadevergoeding wordt veroordeeld; deze is een gevolg van «roekeloos procederen». De wet zelf aanziet derhalve de veroordeling tot de kosten niet als een gevolg van een door de verliezende partij begane fout. (Men zie Morel op. cit. p. 531.)

Men heeft de grondslag van de in art. 131 Rv. vervatte regel ook gezocht in het risico (zie o.a. Japiot, *Rev. trim. dr. civ.* 1914, p. 523 e.v.; Star Busmann,

op. cit. p. 578): wie procedeert hetzij als eisende, hetzij als verwerende partij moet het risico van de procedure dragen. « Aan de in het gelijk gestelde partij zou niet de volle maat worden gegeven, indien de kosten, benodigd om tot haar recht te komen, door haar zelf moeten worden gedragen; het is billijk, dat het kostenrisico, verbonden aan een zo onzekere zaak als de uitslag van een proces, voor rekening komt van degene, die tenslotte de verliezer is, » aldus Star Busmann.

Deze stelling kan ongetwijfeld verdedigd worden, doch beantwoordt niet steeds aan de werkelijkheid; de gedingvoerende partijen lopen niet altijd risico's (b.v. wanneer de debiteur zijn schuld niet betwist, doch ze niet kan betalen en de rechter om termijnen van respijt verzoekt) evenmin als zij altijd « beproeven » om tot hun recht te komen. Meestal immers is de partij overtuigd van haar recht en meent werkelijk door eis of verweer dit recht te kunnen verkrijgen of te kunnen handhaven. Zij laat niets aan het toeval over.

Evenmin kan, zoals vele auteurs het menen (o.a. Garsonnet, *Traité théorique et pratique de procédure civile*, 2e éd., t. III, n° 149; Glasson et Colmet Daage, *Précis théorique et pratique de procédure civile*, t. I, p. 380; Claro, op. cit.), de grondslag van de veroordeling in de kosten gelegen zijn in een zgn. gerechtelijk of quasi-gerechtelijk contract.

Krachtens het gerechtelijk « contract » zijn de kosten alleen die, welke de winnende partij heeft moeten maken om tot het resultaat te komen. Deze opvatting sluit derhalve aan bij die, dat een proces een gerechtelijk contract zou uitmaken. Ofschoon door het grootste gedeelte van de rechtsleer (o.a. de hierboven geciteerde auteurs, Braas, t. II, p. 459, n° 874; Claude Deschamps, *Les Effets de l'autorité de la chose jugée en matière civile*, J.T. 1951, p. 230, n° 7) en de rechtspraak gedeeld, kan dergelijke opvatting bij nadere analyse niet aanvaard worden. Zij doet onnatuurlijk en irreëel aan. In de Romeinse « *litis contestatio* » ligt haar oorsprong maar de contractuele aard van de « *litis contestatio* » kan verklaard worden, omdat zij de toestemming vereiste der partijen om hun geschil aan het oordeel van een (privaat) rechter te onderwerpen (Cornil, *Droit romain*, p. 471, aangehaald bij Morel, op. cit., p. 261, n° 311). Een hedendaags proces verloopt geheel anders; Morel (op. cit., p. 261) schrijft hieromtrent: « En réalité, c'est par un véritable abus de langage que l'on parle ici d'un contract intervenant entre les plaideurs. Le demandeur n'agit en justice que parce qu'il n'a pas d'autre moyen d'obtenir satisfaction et parce qu'il lui est défendu de se faire justice à lui-même. Quant au défendeur, il subit le procès qui lui est fait; il ne se défend que parce qu'il y est contraint; on ne peut dire qu'il accepte une offre qui lui est faite. Ce qui prouve au surplus qu'il n'y a pas ici contrat, c'est que, si le défendeur ne comparait pas, il sera jugé par défaut. Singulier contrat que celui dans lequel une personne se trouverait impliquée contre sa volonté! A aucun moment, ni à celui de l'assignation, ni à celui de la mise en état, il n'existe de contrat entre les plaideurs. »

On n'est pas plus heureux en analysant, comme le font certains auteurs, le procès en un *quasi-contrat*. Sans compter que la notion de quasi-contrat est vague et inconsistente, c'est à tort que l'on fait appel ici à des notions juridiques de droit privé; il s'agit de rapports de *droit public*. »

Een proces schept geen contractuele band tussen partijen; het roept wettelijke verplichtingen in het leven, die voortspuiten uit de noodzakelijkheid de

orde in de maatschappij te handhaven. Wanneer verweerder verplicht is te verschijnen op straffe van bij verstek veroordeeld te worden, dan is dit alleen om te vermijden, dat eiser zichzelf zou recht doen. Kan men zeggen, dat de niet-verschijnende verweerder geen « contract » wil aangaan? Toch is er een proces en recht zal gesproken worden. Wanneer de rechter verplicht is recht te spreken, dan is dit alleen omdat hij een functie van de Staat vervult, waarvan het doel is de orde te verzekeren.

Vermits de opvatting, als zou een proces een gerechtelijk contract uitmaken, van de hand moet worden gewezen, moet vanzelf evenzo de opvatting, als zou de grondslag van de veroordeling in de kosten in een dergelijk contract gelegen zijn, verworpen worden.

Waarom moet dan de verliezende partij de gerechtskosten dragen? Omdat het gaat om een wettelijke verplichting, haar opgelegd om loutere redenen van billijkheid. Dat deze verplichting een wettelijke is, volgt alleen reeds uit het feit, dat de verliezende partij in de kosten moet worden verwezen. Art. 130 Rv. is imperatief (zie verder; verg. ook Morel, op. cit. 531).

7. Betreffende de toepasselijkheid van art. 130 Rv. heeft de rechter geen beoordelingsvrijheid; hem wordt geen bevoegdheid toegekend doch een verplichting opgelegd. De verliezende partij zal in de kosten worden verwezen, ook indien daartoe niet is geconcludeerd. Een miskennis van deze regel geeft aanleiding tot cassatie (zie Cass. 14 Jan. 1897, Pas. 1897, I, 61; H.R. 12 Juni 1936, N.J. 1936, n° 996; Fr. Cass. 21 Juli 1902, D.P. 1902, I, 392; Req. 15 Mei 1905, D.P. 1905, I, 427; Req. 4 Mei 1910, D.P. 1910, I, 432; Braas, t. II, p. 487, e.v.; Star Busmann op. cit. n° 402; Morel, op. cit. p. 531).

De veroordeling in de kosten, die een gevolg is van de hoofdveroordeling, moet niet worden gemotiveerd, tenzij een bijzondere betwisting daaromtrent heeft plaats gehad (Cfr. supra).

8. Op de algemene regel, vervat in art. 130 Rv., zijn bij de wet uitzonderingen gemaakt; de rechter kan de kosten compenseren (d.i. verdelen), geheel of ten dele:

a) tussen echtgenoten, descendenten, broeders en zusters of aanverwanten in dezelfde graad;

b) tussen partijen, die ieder gedeeltelijk in het ongelijk zijn gesteld (art. 131 Rv.; art. 56, Ned. Wb. van Burg. Rv.). In deze gevallen wordt aan de rechter een bevoegdheid toegekend, niet een verplichting opgelegd; hij kan dus de kosten compenseren, maar behoeft zulks niet noodzakelijk te doen. Hij kan deze volledig ten laste leggen van een verwant of van één partij, die slechts op één punt in het ongelijk werd gesteld, zonder enige motivering. Tegen een niet of een verkeerd gebruik maken van de hem toegekende bevoegdheid kan niet in cassatie worden opgekomen. (Cass., 13 Mei 1835, Pas. 1835, I, 87; Cass., 5 Maart 1846, Pas. 1847, I, 29; Cass., 28 Februari 1852, Pas. 1853, I, 122; Cass., 8 Mei 1891, Pas. 1891, I, 137; Cass., 12 Juni 1890, Pas. 1890, I, 229; Cass., 13 Januari 1943, Pas. 1943, I, 14; H.R., 13 Juni 1930, N.J. 1930, 1169; Fr. Cass. Req., 11 Nov. 1885, D.P. 1886, I, 39; Req., 6 Dec. 1898, D.P. 1898, I, 572; Req., 23 Dec. 1902, D.P., 1903, I, 151; Req., 3 Nov. 1903, D.P. 1903, I, 554; Req., 18 Maart 1907, D.P., 1911, I, 56; Garsonnet, t. III, p. 537; Rép., prat. Dalloz Vo Frais et dépens, n° 31; Bioche, vo Dépens, p. 93, n° 172; Ch. van Reepingen, *Procédure civile*, 1936, p. 64; Star Busmann, op. cit. n° 403.)

Op de regel, dat tussen verwanten de gerechtskosten

kunnen verdeeld worden, is er slechts één uitzondering: het kind, dat ten onrechte een verdeling bewijst, moet de kosten dragen (art. 1080 Rv.). Hier heeft de rechter geen beoordelingsvrijheid.

De opsomming der verwanten in art. 131 is beperkend (zie Rép. prat. Dalloz, Vo Frais et dépens., n° 37).

Door de omslag der gerechtskosten onder de verwanten wil men wrok en ruzie vermijden. Daarom is deze omslag aan het wijs oordeel van de rechter overgelaten.

9. Artikel 132 Rv. Alsmede de vraag of het openbaar ministerie en de openbare machten in civiele zaken tot de kosten kunnen worden veroordeeld, worden hier buiten beschouwing gelaten. (Zie dienaangaande Rép. prat. Dalloz, Vo Frais et dépens., n° 7-68; Ch. van Reepingen, op. cit. 64.)

10. De rechtspraak heeft de bij de wet bepaalde uitzonderingen op artikel 130 Rv. verder uitgebreid. In sommige gevallen wordt, in strijd met de imperatieve regel van art. 130 Rv., de winnende partij in de kosten verwezen. Deze rechtspraak is uitsluitend gesteund op billijkheidsmotieven. Er zijn inderdaad omstandigheden, waarin de winnende partij kosten maakt, die zij, om tot haar recht te komen, niet behoeft te doen, waarin de winnende partij middelen aanwendt, die, indien ze deze in de beginne had aangewend, de procedure hadden verkort of minder kostelijk gemaakt. In het maatschappelijk juridisch verkeer behoort men zich, bij het uitoefenen van zijn recht, bij het stellen van een eis of het voeren van een verweer, te gedragen op zulke wijze, dat aan zijn wederpartij slechts de geringst mogelijke kosten worden veroorzaakt. Hij, die procedeert zonder eerst aangemaand te hebben tot betaling, hij, die de verjaring opwerpt in hoger beroep zonder deze eerst ingeroepen te hebben in eerste aanleg, hij, die een vordering instelt zonder eerst beproefd te hebben het geschil in der minne te regelen, handelt niet naar de normen van maatschappelijk behoren. In deze gevallen kan men, sociaal gezien, spreken van een foutieve gedraging van de winnende partij; deze wordt als zodanig, althans gedeeltelijk, in de kosten verwezen, omdat zij die kosten, althans gedeeltelijk, had kunnen vermijden. Het is voor haar geen eigenlijke veroordeling; het gaat alleen om het uitschakelen van kosten, die voor rekening blijven van hem, die ze gemaakt heeft; het zijn « persoonlijke kosten ». De verliezende partij blijft tot de kosten veroordeeld met uitschakeling van de « persoonlijke kosten » van de winnende partij; aldus wordt aan het principe, dat de verliezende partij in de gerechtskosten zal worden verwezen, geen afbreuk gedaan.

Men zou derhalve de volgende regel kunnen formuleren:

« Nodeloos aangewende of veroorzaakte kosten, blijven voor rekening van de partij, die ze heeft aangewend of veroorzaakt ». (Verg. H.R., 17 Februari 1927, N.J. 1927, 39; H.R., 19 Nov. 1931, N.J. 1932, 5; Civ. Doornik, 27 Maart 1924, J.J.P. 1925, 271; Rb. Kph. Brussel, 27 Oct. 1948, Pas. 1949, III, 9 en in bovenstaand vonnis aangehaalde rechtspraak. Artikel 56, lid 1, in fine van het Nederlands Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering luidt: « Ook zal de rechter de kosten, die nodeloos werden aangewend of veroorzaakt, kunnen laten voor rekening der partij, die ze aanwendde of veroorzaakte »; deze bepaling is niet imperatief, maar slechts facultatief, laat het oordeel aan de rechter over.)

Dit zou b.v. het geval zijn voor de winnende partij, wanneer zij het proces kostelijker heeft gemaakt door

het eerst laat voorbrengen harer middelen (Dijon, 28 Januari 1981, D.P. 1892, II, 246; Fr. Cass. Civ., 4 Januari 1893, D.P. 1893, I, 294), wanneer zij een niet gerechtvaardigde haast aan de dag heeft gelegd om vonnis bij verstek te nemen (kosten van verzet ten haren laste, o.a. Rb. Kph. Brussel, 27 Oct. 1948, Pas. 1949, III, 9) enz.

* * *

De hiervoren uiteengezette beschouwingen, die hoofdzakelijk op motieven van billijkheid steunen, liggen klaarblijkelijk aan bovenstaand vonnis ten grondslag.

De verwerende partijen behoorden de vordering tot licitatie onmiddellijk na het inleiden van het verzoekschrift tot overneming in te stellen, niet eerst nadat de schattingskosten van het over te nemen goed waren gemaakt; deze schattingskosten moeten derhalve voor hun rekening blijven, omdat zij deze hadden kunnen vermijden. Het zijn immers nodeloos veroorzaakte kosten.

Henri Boonen.

BALIELEVEN

Vlaamse conferentie der Balie van Antwerpen

De Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen die, een lange traditie getrouw, gedurende het gans gerechtelijk jaar een intense belangstelling voor alle uitingen van cultuurleven getoond heeft, had ditmaal, op Maandag 2 Juli l.l., aan een vooraanstaand toneelspeler de opvoering toevertrouwd van het meesterwerk van Willem Elsschot, « Het Dwaallicht ».

Het is volstrekt overbodig hier een bespreking te geven van « Het Dwaallicht »; zowel door de verzorging van vorm, taal en stijl als door de diepmenselijke betekenis van het sober en aangrijpend verhaal, behoort dit boek, zonder enige twijfel, tot de hoogste en beste productie van de wereldliteratuur.

« Het Dwaallicht » werd hoofdzakelijk voor de lezing geschreven: het bestaat geheel in subtiële nuances, verfiende en half gesuggereerde zielsbewegingen, in een luxe van veel betekenende, doch voor een oppervlakkige geest haast onbenullige details. De actie is daarentegen tot het onontbeerlijke herleid, terwijl anderzijds door de schrijver geen enkele toegeving werd gedaan aan effecten die behoren tot de techniek eigen aan het toneel.

De heer Noydens heeft aan de tekst van Elsschot geen enkele wijziging aangebracht en het getuigt van de mooie ambitie van deze nog jonge kunstenaar dat hij het gewaagd heeft zonder enige aanpassing een zuiver literair prozastuk op de scène te vertolken.

De heer Noydens heeft deze proef met brio ondergaan en gaf ons van « Het Dwaallicht » een zeer overtuigende en fijne interpretatie.

Het vrij talrijk publiek dat opgekomen was, volgde de vertoning met gespannen aandacht en juichte met geestdriftig handgeklap de verdienstelijke kunstenaar toe. De voorzitter der Conferentie, Mr J. Van Cuyck, vertolkte in enkele zinnen de gevoelens van de vergadering en richtte tot de heer Joost Noydens een woord van hartelijke dank.

R. R.

MEDEDELINGEN

VEERTIGJARIG BEROEPSJUBILEUM VAN DE HEER VREDERECHTER F. X. VAN NUFFEL

De zeer geachte en zo sympathieke vrederechter van het 3e kanton te Antwerpen, F. X. Van Nuffel, is Donderdag l.l. op het Gerechtshof te Antwerpen in zeer enge kring gehuldigd geworden ter gelegenheid van zijn veertigjarig beroepsjubileum als magistraat.

Op het Gerechtshof, waar iedereen de Heer Vrederechter Van Nuffel zozeer in het hart draagt, betreurde men enkel dat deze viering zo eng beperkt was geworden en dat het niet aan de zeer brede kring van zijn vrienden en vereerders toegelaten was geworden hun bewonderende genegenheid aan deze hoogstaande magistraat uit te drukken.

Al is het ons dus niet mogelijk een verslag uit te brengen over deze viering, toch zijn wij zo gelukkig hieronder de tekst te kunnen mededelen van de rede, die te dezer gelegenheid uitgesproken werd door de Heer Procureur des Konings van Antwerpen, Herman Sabbe, waardoor op merkwaardige wijze de gevoels worden vertolkt die heel de rechterlijke wereld bezielen voor de Heer Vrederechter Van Nuffel.

Het Rechtskundig Weekblad biedt aan de geachte magistraat van harte zijn eerbiedige gelukwensen aan.

* * *

Rede van de Heer Procureur des Konings Herman Sabbe :

Waarde Heer Van Nuffel,

Uwe vrienden en vereerders hebben U hier in deze Algemene Vergaderzaal van het Antwerps Gerechtshof gebracht omdat zij de magistratuur, de balie en de griffie van Uw Vrederecht de gelegenheid willen geven aan Uwe veertigjarige ambtelijke verdiensten, aan Uw rechtskundigen arbeid en niet het minst aan Uw bescheiden maar sympathieke persoonlijkheid de hulde van waardering en hoogschatting te bieden, waarop zij volkomen recht hebben.

De inrichters van deze herdenking ontvangen hiervoor mijn persoonlijke dank en dien van alle mijne medewerkers in het Parket van Antwerpen.

Langs lijnen van geleidelijkheid en onverpoosde werkzaamheid zijt Gij, mijn waarde heer Van Nuffel, van het deels landelijke en deels proletarisch nijverheidscentrum Boom, — deze eigenaardige streek van de Rupel en van de steenbakkerijen, — in de hoofdstad der Vlaamse zustersteden beland.

Eéns te méér heeft hier de sterke magneet onzer havenstad op U haar bekoring en aantrekkelijkheid laten gelden, zoals zij deze ook uitloefende op zovele anderen van Uwe streekgenoten, waaronder ik — op zéér onvolledige wijze — wijlen Mter Robert Van Reeth herdenk, Mijnheer de Stafhouder C. Van der Plancken vermeld, alsook Uw jonge ambtgenoot M. de Bijgevoegde Vrederechter De Roeck.

Naarmate het kader en het gezag Uwer ervaring en bevoegdheid ruimer werden, heeft ook Uw arbeid, hier in het Vrederecht van het derde kanton van Antwerpen, een uitgestrekter karakter gekregen.

De zachte, enigszins landelijke schalmei Uwer eerste en jongere vonnissen, in de berechting der familiale, maatschappelijke en klein-volkse noden in de Rupelstreek van veertig jaar geleden, heeft te Antwerpen de plaats geruimd voor Uw intenser en omvangrijker doordringen in het bestaan en in de ziel van een belangrijk deel van het moderne, inge-

wikkelder en steeds groeiende grote-stadsleven van de wereldhaven Antwerpen. Uwe beslissingen en vonnissen, — door U als Vrederechter van het Antwerps derde kanton gevelde, — zijn met Uw rijpere en meer bezonken ervaring gaandeweg deelachtig geworden van Uw scherpe mensenkennis, van Uwe bezorgdheid om een ordelijke en beschaafde samenleving, van Uwe sobere, humanitaire en beminlijke levenswijze.

In het geestelijk leven van Uw geslacht en meer in het bijzonder in het familiaal verband met Uw vader en met Uwe broeders lag een aanzienlijk deel van Uw eigen gelukkige bestemming en vorming geborgen.

Het is inderdaad opvallend hoe in het geslacht der Van Nuffel's een wisselwerking voorkomt in de beroepskeuze die zich oriënteert en richt :

— nu eens naar de Wetenschap en de Geneeskunde, — dan weer naar de Wetten en de Rechtsgeleerdheid, — en vaak ook naar de onwezenlijkste uiting der Kunst : de toonkunst en de muziek.

Zó was Uw vader een bevoegd dokter in de geneeskunde.

Zó bekleedde Uw broeder eertijds het ambt van Substituut van de Procureur des Konings te Antwerpen.

Zó werd Uw broeder, Monseigneur Van Nuffel, leider van het Sint Romboutskoor, bestuurder van de Interdiocesane Kerkmuziekschool en de bezielde toondichter van het zo verheven en ontroerend godsdienstig oratorium « Super flumina Babylonis ».

Zó richtte Uw ander broeder, wijlen Dokter van Nuffel, zich weer tot de faculteit der Geneeskunde.

Zó herdenken wij terloops Uw binnelijk familielid, wijlen Prosper Van Nuffel, destijds Uw opvolger en Vrederechter te Boom.

In deze karakteristieke professionele wisselwerking tussen

— de Wetenschap der medicijnen enerzijds, — de sociologie en de rechtsgeleerdheid anderzijds, — de Kunst en de Muziek, in niet mindere mate, ligt als het ware het diepere kenmerk van Uw eigen innerlijk wezen en van Uwe ambtelijke begaafdheid als rechter en als magistraat.

Gij zélf, Mijnheer de Vrederechter, zijt een verijnd muzikkenner en wellicht ook een verdienstelijk muziekbefoenaar.

Deze liefde voor de toonkunst weerspiegelt zich onvrijwillig en op gave wijze in de welluidendheid van Uwe rechtskundige geschriften en in de harmonische evenwichtigheid van Uw rechterlijk oordeel en van Uwe uitmuntende vonnissen, waarin Uw hart en Uw gevoel de gemeenschap en de mensheid als een warme weldaad hebben gediend.

Maar Gij zélf waart ook bezielde met Uw verlangen naar wetenschap, naar logisch maatschappelijk denken, naar nauwgezette en grondige rechtskennis.

Déze betrachting der Wetenschap ontbolsterde zich aldus in Uw persoonlijkheid tot een waardig tegenhanger —, in musicologische terminologie tot een « contrapunt » —, die, aan Uw aangeboren schoonheidszin en aan Uw menslievend gevoel, de vereiste beheersing en het besef van de juiste maat verschaft die U, — in het verloop van Uwe veertigjarige rechtspraktijk, — tot de Wijze Rechter maakten, de bedaagde, goede, wijze rechter, die wij heden gezamenlijk huldigen en viëren.

Zó hebt gij, Mijnheer de Vrederechter, veertig jaar lang, in de polarisatie van twee begaafdheden, in de vereniging van Schoonheid en Goedheid, van Rechtvaardigheid en Levenswijze, — in een optimale gestalte, — Uw volk en Uw land gediend.

Mijn Waarde heer Van Nuffel,

Het ligt geenszins in mijn bedoeling en nog minder in mijn bevoegdheid Uw rechtskundige arbeid, hier, — in deze intieme vereniging van vrienden en vereerders, — in het licht der ontleding en in de glans van de lof te stellen. Anderen, méér bevoegden en méér vertrouwd met het wezen van het Vrederecht, zullen denklijk deze gewaardeerde taak op zich nemen.

Maar een beoordeling van Uw werk, — die méér in ons aller bereik ligt en die de zuiverste waarde bevat van Uwe zending, — én als Rechter én als Mens, — is wel deze die straalt uit de wijze waarop Gij, — veertig jaar lang, — Uwe taak als Vrederechter hebt vervuld.

Uwe geliefde, goede gemeente Boom was bezet met een rumoerig volkje, een rumoerig volkje dat zich, met zijn noeste en vereelde handen, uit klei-aarde en pauperisme, wist op te werken tot menselijker en tot betere levenswaarden.

Gij hebt dit rumoerig volkje, in Uw Vrederecht en in Uwe Politierechtbank, met geduld en gevoelig begrip, beoordeeld en berèchtigd. Nooit zijt gij de strenge, onerbarmelijke rechter geweest. Gij hebt er veeleer Uw ambt uitgeoefend met het wijsgerig en vaderlijk begripen der goedheid en mét op Uwe lippen de stille monkellach van Uwe rustige levenswijsheid.

Uw eigenlijke werkkring vond U hier in het Antwerpse, waar U uitgegroeid zijt tot de gedegen en onderlegde magistraat die, in alle eenvoud maar met het volste besef van de ernst, recht sprak. Uwe vorming als jurist in de school van wijlen Stafhouder Rijckmans, Uwe grondige kennis van het recht als ervaren rechtsgelerde, Uw open oog voor het samenleven en Uw diepe blik in de rechtstoestanden, maakten van U, — in het dagelijks bedrijf van de Vrederechter, — de ideale rechter die nooit een vonnis velde zonder diepgaande studie van de geschillen die U werden voorgelegd.

Uwe hoedanigheid van licentiaat in het notariaat en Uwe bijzondere kennis van het notariaat, stelden U in staat ook in deze tak van de rechtswetenschap als een uitzonderlijk jurist op te treden.

Maar het edelste kenmerk van Uwe zending als Vrederechter ligt zeker wel in Uwe onafgewende bekommering om te verzoenen.

Dàar, waar twee partijen, in stug en onverdraagzaam verzet tegenover elkaar stonden, — dàar wist gij, door Uwe zakelijke redenering, door Uw scherp psychologisch doorzicht, de mensen te verzoenen. Zó traden, uit Uwe handen, mensen van goeden wil. Zó schonk Uw vonnis vrijwillig aanvaarde berusting en vrede. Langs Uwe gerechtigheid leidde de weg naar vrede. Zó waart gij, woordelijk en werkelijk, Vrederechter!

Om dit alles, — Mijn Waarde heer Van Nuffel, — weten Uwe vrienden en alle leden van onze rechterlijke wereld U dank. Zij verheugen zich om deze « viering » en zij wensen U nog lange en gelukkige jaren toe.

Mijn Parket stelt er prijs op deze gevoelens te kunnen uitdrukken en het dankt ook Uwe zo bescheiden als trouwe echtgenote, Mevrouw Van Nuffel, die U, — in Uwe zending als magistraat én in Uw hartelijk gezinsleven, — als een stille, bestendige steun ter zijde heeft gestaan.

Moge U, Mijn Waarde heer Van Nuffel, nog lang in

ons midden vertoeven, als een betrouwbaar raadgever, als een richtinggevend voorbeeld, als een sieraad voor onze Antwerpse magistratuur, en als een goed en vertrouwd vriend.
Mogen Uwe dame en Uwe kinderen zich nog lang in Uwe wijze hartelijkheid verheugen.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Notarissen - n° 6 - Juni 1951.

F. Vrancken : De opzeg in zake landpacht in geval van verkoop.

Nederlands Juristenblad - Afl. 26. 30 Juni 1951.

L. I. De Winter, De Zevende Haagse Conferentie van Internationaal Privaatrecht. — J. M. van Bemmelen, Art. 13 van de Wet van 13 October 1950 S.K. 450. — F. M. J. Jansen, het doodgeboren kindje (Art. 13 Stbl. K. 450). — J. H. v. d. Meulen, Art. 11, lid 2 van het Algemeen Reglement Dienst. — J. K. M. Mathuizen, De Engelse Politie. — R. J. C. Cornegoor, Splitsing in Kerkgenootschappen. — J. J. G. Janssen, Nogmaals : Het Recht van Gratie.

Advocatenblad - n° 6 - 15 Juni 1951.

Algemene vergadering der Nederlandse Advocaten-Vereniging; Jhr Mr F. J. M. van Nispen tot Sevenaer, Rechtszekerheid en billijkheid; Mr P. S. Noyen, Rechtszekerheid en billijkheid; Vermogensbelasting en ouden-dagpensioen; Mr J. Drost, Deutscher Anwaltstag 1951; Mr L. J. de Haan, Komkommers en buitenlandse betrekkingen; Mr J. W. Bast, Preventieve hechtenis en de mogelijkheid van appèl.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie - 30 Juni 1951, n° 4197.

Mr Th. A. Versteeg, Splitsing van den eigendom van een gebouw in appartementen (II, slot). — Mr R. Reuvers, Doorhaling van hypothecaire inschrijvingen en beslagen door middel van een vonnis in kort gedig.

Journal des Tribunaux - n° 3902 - 1 Juli 1951.

R. Philips, La prescription en matière civile (1939-1950).

Revue pratique du notariat belge - 2346e afl. 10, 20 en 30 Juni 1951.

P. Watelet, La personification juridique des corporations notariales.

Recueil Dalloz de doctrine de Jurisprudence et de Legislation - 24e cahier, 21 Juni 1951.

Paul M. F. Durand, l'organisation européenne des transports.